

T.C.
UŞAK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI
SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLİĞİ BÖLÜMÜ

İLKÖĞRETİM SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLERİNİN DERS İÇİ YEREL TARİH
KONUSUNDAKİ FAALİYETLERİ UŞAK İLİ ÖRNEĞİ

HAZIRLAYAN

MEHMET ORAN

104007005

DANIŞMAN

YRD. DOÇ. DR. BARIŞ METİN

UŞAK

Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Şubat, 2013

YÜKSEK LİSANS TEZ ÖZETİ

İLKÖĞRETİM SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLERİNİN DERS İÇİ YEREL TARİH KONUSUNDAKİ FAALİYETLERİ UŞAK İLİ ÖRNEĞİ

Mehmet ORAN

Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Anabilim Dalı

Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Şubat 2013

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Barış METİN

Bu çalışma Milli Eğitim Bakanlığı'nın Sosyal Bilgiler dersinde yer alan yerel tarih konularının İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretmenleri tarafından anlatılıp anlatılmadığını bulmak amacıyla yapılmıştır.

Araştırmada ilk etapta kısa bir şekilde Sosyal Bilgiler dersinin tanımı ve amacı açıklanmıştır. Daha sonra yerel tarih, yerel tarihin gelişimi, faydaları ve sınırlılıkları, İlköğretim Sosyal Bilgiler dersinde yer alan yerel tarih konuları üzerine yoğunlaşmıştır. Yerel tarih konularının öğretimi ve işlenişi konusunda İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin görüşlerini belirlemek amacıyla yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır ve İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretmenlerine uygulanmıştır.

Araştırma kapsamında Uşak ili merkez ve ilçelerinde görev yapan 123 Sosyal Bilgiler öğretmeninden 15 Sosyal Bilgiler öğretmenine yarı yapılandırılmış mülakat uygulanmıştır. Araştırmaya katılan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin mülakat sorularına verdikleri cevaplar kodlama yoluyla kategorilere ayrılarak analiz edilip yorumlanmıştır.

Bu tez konusu Uşak Üniversitesi BAP. Koordinasyon Birimi tarafından 2012/TP008 nolu proje olarak desteklenmiştir.

Anahtar Kelimeler: *Yerel Tarih, Sosyal Bilgiler Dersi, İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretmenleri, Eğitim.*

ABSTRACT**THE SAMPLE OF ACTIVITIES OF PRIMARY SOCIAL SCIENCES TEACHERS ON
CURRICULAR LOCAL HISTORY, UŞAK PROVINCE**

Mehmet ORAN

Department of Social Sciences

Uşak University, The Institute of Social Sciences, February 2013

Thesis Advisor: Assistant Prof. Dr. Barış METİN

This study has been carried out to determine whether local history topics, placed in Social Science lessons regulated by Ministry of Education, is taught by Primary Social Sciences teachers or not.

In the first phase of this study, the definition and purpose of Social Sciences have been dealt with briefly. Thereafter the study focuses on local history, its development, facilities, restrictions and the local history mentioned in Social Sciences. Half- structured interview forms has been prepared for the purpose of determining the view of the course of the Social Science teachers with respect to the teaching and performing local history matters and these have been applied to Primary Social Science teachers.

In the scope of this study, half structured interview has been carried out on 123 Social Sciences teachers working in center and districts of Uşak, 15 Social Sciences teachers. The answers obtained from the interview were categorized by coding and evaluated by analyzing.

This thesis has been supported by BAP commission of Uşak University with the number of 2012/TP008.

Key Words: *Local History, Social Sciences Lesson, Primary Social Sciences Teachers, Education.*

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI

ÖNSÖZ

Bu araştırmanın planlanmasında ve gerçekleşmesinde birçok değerli kişinin önemli yardımları olmuştur. Öncelikle araştırmanın her aşamasında bana yol gösteren, maddi ve manevi her zaman yardımcı olan danışmanım Yrd. Doç. Dr. Barış METİN'e sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Fikirleriyle araştırmamın şekillenmesinde büyük katkıları olan ve yardımlarını hiç esirgemeyen Doç. Dr. Erkan DİNÇ'e, Dr. Kamil UYGUN'a ve Araştırma Görevlisi Yusuf İNEL'e sonsuz teşekkür ederim. Uşak Üniversitesi Sosyal Bilgiler Bölümü'ndeki diğer tüm değerli öğretim üyelerine katkılarından dolayı teşekkür ederim. Ayrıca tezimin hazırlanmasında bana katkıları olan BAP Koordinasyon Birimi'ne teşekkür ederim.

Mülakatları uygulama sürecinde uygulama yaptığım İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretmenlerine ve bu uygulama sürecinde bana yardımcı olan Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bölümü öğrencileri Cahit EKEN ile Ramazan KAYACAN'a teşekkür ederim.

Son olarak eğitim-öğretim hayatım boyunca benden desteklerini esirgemeyen ve her zaman arkamda olan aileme sonsuz teşekkür ederim.

Mehmet ORAN

Şubat 2013

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı : Mehmet ORAN
Doğum Yeri ve Tarihi : Manisa- 1988
Lisans Öğretimi : Uşak Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler
Öğretmenliği
Yüksek Lisans Öğretimi : Uşak Üniversitesi, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği
Anabilim Dalı
Bildiği Yabancı Diller : İngilizce

İletişim

e- posta adresi : korez45@hotmail.com
telefon : 555-840-15-85

KISALTMALAR:

Akt.: Aktaran

çev.: Çeviren

ed.: Editör

K. : Katılımcı

MEB.: Milli Eğitim Bakanlığı

st. : Satır

vb.: Ve benzeri

% : Yüzde

İÇİNDEKİLER

YÜKSEK LİSANS TEZ ÖZETİ	iv
ABSTRACT	v
JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI	vi
ÖNSÖZ	vii
ÖZGEÇMİŞ	viii
KISALTMALAR	ix
İÇİNDEKİLER	x

1. GİRİŞ

1.1. PROBLEM VE ALT PROBLEMLER.....	3
1.1.1. Problem Durumu.....	3
1.1.2. Alt Problemler.....	3
1.2. AMAÇ.....	4
1.3. ÖNEM.....	4
1.4. SAYILTILAR.....	4
1.5. SINIRLILIKLAR.....	5
1.6. TANIMLAR.....	5

2. LİTERATÜR TARAMASI

2.1. SOSYAL BİLGİLERİN TANIMI VE ÖNEMİ.....	7
2.2. YEREL TARİHİN TANIMI VE ÖNEMİ.....	10
2.3. SOSYAL BİLGİLER MÜFREDATINDA YEREL TARİH.....	11
2.4. SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE YEREL TARİH İLE İLGİLİ İLKELER.....	14
2.5. YEREL TARİHİN GELİŞİMİ.....	16
2.5.1. Dünyada Yerel Tarih.....	16
2.5.2. Türkiye’de Yerel Tarih.....	18
2.6. SÖZLÜ TARİH.....	19

2.7. YEREL TARİH ÇALIŞMALARI.....	21
2.8. YEREL TARİH GRUPLARI VE YEREL TARİH GRUPLARI PROJESİ.....	23
2.9. YEREL TARİHİN KAYNAKLARI.....	25
2.10. YEREL TARİHİN FAYDALARI.....	27
2.11. YEREL TARİHİN SINIRLILIKLARI.....	28
3. YÖNTEM	
3.1. ARAŞTIRMA MODELİ.....	31
3.2. ÇALIŞMA GRUBU.....	31
3.3. VERİ KAYNAKLARI.....	32
3.4. VERİ TOPLAMA ARACI.....	32
3.5. VERİ ANALİZİ.....	32
4. BULGULAR VE YORUMLAR	
4.1. BULGULAR VE YORUMLAR.....	34
5. SONUÇ VE ÖNERİLER	
5.1. SONUÇLAR.....	51
5.2. ÖNERİLER.....	52
KAYNAKÇA.....	54
EKLER.....	60

1. GİRİŞ

Eğitim önceden belirlenen amaçlara ulaşma sürecidir. Bu süreçte bireyler, bilgi, beceri, tutum ve değerler kazanırlar. Bireyler kazandıkları bu bilgi, beceri, tutum ve değerler ile toplumsal yapıda değişiklikler meydana getirirler. Ayrıca eğitim belli bir toplumun sahip olduğu değerler sistemini bireylere iletmede önemli bir faktördür. Değerler ise hayata denge ve değer katan, toplum içinde insanlarla birlikte yaşamamızı sağlayan, doğruyu ve yanlış ayırmamıza yardım eden temel inançlardır (Kurtdebe Fidan, 2009: 1-2). Bu sebeplerden dolayı değerler eğitimciler tarafından önemsenmiş ve eğitim programlarıyla ya da gizli programlarla öğretilmeye çalışılmıştır (Akbaş, 2009: 404).

Toplumların ve bireylerin ihtiyaçlarının karşılanması eğitim yoluyla olmaktadır (Arslan ve Demirel, 2007). Bu yüzden eğitim bireylerin ve toplumların gelişmesinde her zaman en etkin rolü oynamıştır. Eğitim hemen hemen her toplum için kalkınmada önemli bir yatırım aracı olmuştur. Son yıllarda eğitimin bu önemi daha da artmıştır. Dünyada meydana gelen ekonomik gelişmeler ve teknolojik gelişmeler eğitimi en öncelikli konu haline getirmiştir. Çünkü değişmelere ve gelişmelere uyum sağlayabilen, yeniliklere açık, donanımlı bireyler ancak eğitim yoluyla yetiştirilebilir (Metin Taş, 2004: 29).

Ayrıca öğretmenler eğitim öğretim etkinliklerini planlarken ve uygularken birtakım yeterliliklere de sahip olmalıdırlar. Öğretmenler derslerini öğrencilerin etkili öğreneceği şekilde düzenlemelidir. Öğretmenler eğitim öğretim faaliyetlerinde kullanacağı strateji, yöntem ve teknikleri çok iyi bilmelidirler ve uygulamada da yeterliliğe sahip olmalıdırlar (Taşkaya ve Bal, 2009: 175). Bir eğitim kurumunda çalışan öğretmenler, gerekli niteliğe, donanıma ve standartlara sahip değilse, öğretimden beklenen verim sağlanamaz. Dolayısıyla öğretim kurumunun başarısı öğretmenlerin meslek öncesinde nitelikli olarak eğitilmelerine, meslek içinde de kendilerine geliştirmelerine bağlıdır (Metin Taş, 2004: 30).

“Eğitimin başlıca hedefi, bireyin toplum içinde sosyalleşmesini sağlamak ve nitelikli vatandaş yetiştirmektir. Bu sebeple eğitim, başta bu amacı gerçekleştirmek ve hazırlanan programlar ile de belirlendiği hedeflere ulaşmayı planlar” (Akdağ, 2009: 3).

1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'na göre Türk Milli Eğitiminin Genel amaçları:

1. Atatürk inkılâp ve ilkelerine ve Anayasada ifadesini bulan Atatürk milliyetçiliğine bağlı; Türk milletinin millî, ahlâkî, insanî, manevî ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan; insan haklarına ve Anayasanın başlangıcındaki temel ilkelere dayanan demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti'ne karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış hâline getirmiş yurttaşlar olarak yetiştirmek;

2. Beden, zihin, ahlâk, ruh ve duygu bakımlarından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere, hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip; insan haklarına saygılı; kişilik ve teşebbüse değer veren, topluma karşı sorumluluk duyan; yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirmek;

3. İlgi, istidat ve kabiliyetlerini geliştirerek, gerekli bilgi, beceri, davranışlar ve birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmak suretiyle hayata hazırlamak ve onların, kendilerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlamak;

Böylece, bir yandan Türk vatandaşlarının ve Türk toplumunun refah ve mutluluğunu artırmak; öte yandan millî birlik ve bütünlük içinde iktisadî, sosyal ve kültürel kalkınmayı desteklemek ve hızlandırmak ve nihayet Türk milletini çağdaş uygarlığın yapıcı, yaratıcı, seçkin bir ortağı yapmaktır.

1.1. PROBLEM VE ALT PROBLEMLER

1.1.1. Problem Durumu

Sosyal Bilgiler öncelikle ulusal ve evrensel değerlerle donanmış, aktif ve iletişime açık demokratik vatandaşlar yetiştirmeyi amaçlar (Kan, 2009: 28). Sosyal Bilgiler dersi öğrenciyi sosyalleştirme, hayata bakış açısını şekillendirmesi, insanlara ve doğaya karşı yapıcı davranışlar geliştirmesi bakımından çok önemlidir. Bu sebeple Sosyal Bilgiler dersinde öğrencilere aktif olarak öğrenebilecekleri bir ortam sağlanmalı, dersin amacına ve konunun özelliğine göre seçilmiş öğretim yöntemleri kullanılmalıdır (Taşkaya ve Bal, 2009:176). Son yıllarda Sosyal Bilgiler dersi programında köklü değişiklikler yapılmıştır. Yapılan bu değişikliklerle birlikte Sosyal Bilgiler dersinde yerel tarih konuları önem kazanmaya başlamıştır. Bu çalışma Milli Eğitim Bakanlığı'nın Sosyal Bilgiler dersinde yer alan yerel tarih konularının İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretmenleri tarafından nasıl işlendiğini bulmak amacıyla yapılmıştır.

1.1.2. Alt Problemler

1. İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin yerel tarih hakkındaki düşünceleri nelerdir?
2. İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin yerel tarihe dair ders içi etkinlikleri nelerdir?
3. İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin, yerel tarihin derslerde kullanımına ilişkin görüşleri nelerdir?
4. İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin yerel tarih öğretiminde kullanılan ya da kullanılabilecek yöntem ve teknikler hakkındaki görüşleri nelerdir?

1.2. ARAŞTIRMANIN AMACI

Son yıllarda Sosyal Bilgiler müfredatının değişmesiyle birlikte İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretmenleri derslerinde Türk kültürünü ve yaşadığı çevrenin tarihi kültürünü, geçmişini bilen ve bu bilgileri yorumlayıp sosyal ve kültürel bağlam içinde oluşan katılımcı bireyler yetiştirmeyi amaçlamıştır. Bu nedenle İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretmenleri yerel tarih konularına daha fazla önem vermeye başlamışlardır. Bu çalışma İlköğretim Sosyal Bilgiler dersinde yer alan yerel tarih konularının İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretmenleri tarafından kullanılıyor mu? Kullanılıyor ise ne şekilde kullanıldığını bulmak amacıyla yapılmıştır.

1.3 ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Geleneksel tarih anlayışının, toplumsal hayattan ve yerellikten uzak olması dolayısıyla güncellikle de ilintisi olmamaktadır. Bu sebeple genel tarih, öğrencilere sıkıcı gelebilmektedir. Yerel tarih öğretiminde ise öğrenciler, ilgi duydukları ve yaşadıkları çevreyi araştırıp inceleyebilirler. Böylece öğrenciler toplumsal bir tarih bilincine sahip olacaklar ve toplumsal olgulara derinlemesine nüfus edip ülkeye ilişkin daha sağlıklı, etraflı, yapıcı kararlar alacaklardır.

Bu çalışmada, İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin yerel tarih hakkındaki duygu ve düşünceleri ile yerel tarihe dair faaliyetleri tespit edilmiştir. Ayrıca İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin yerel tarihi öğretirken karşılaştıkları sıkıntıları dile getirmesi açısından bu çalışma önemlidir.

1.4 SAYILTILAR

1. Tezin kuramsal bölümünü oluşturan bilgiler, araştırmayı aydınlatacağı düşünülerek ilgili literatür taraması yoluyla elde edilen bilgilerin doğru olduğu varsayılmaktadır.
2. Uygulama boyutunda İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin görüşlerini almak amacıyla uygulanan veri toplama aracının, araştırmanın amaçları doğrultusunda güvenilir bilgiler sağlayacağı varsayılmaktadır.

3. Çalışma grubu olarak alınan İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin, uygulanan veri toplama araçlarına doğru ve objektif cevaplar verdikleri varsayılmaktadır.

1.5. SINIRLILIKLAR

1. Tezin kuramsal bölümünde yer alan bilgiler, ulaşılan literatürlerden elde edilen verilerle sınırlıdır.
2. Tezin uygulama bölümünde İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin araştırmacı tarafından hazırlanan mülakat sorularına verdikleri cevaplar ile sınırlıdır.
3. Araştırmanın uygulama boyutu süre açısından 2011-2012 eğitim-öğretim yılı ile sınırlıdır.

1.6. TANIMLAR

Yerel Tarih: Belirli bir yerde yaşamış veya yaşamakta olan toplumların kökenlerini, gelişimlerini, yaşam biçimlerini, sosyal-kültürel-ekonomik gelişmelerini inceleyen bir alandır (Aslan, 2000: 195).

Sözlü Tarih: Sıradan öyküleri, sıradan yaşamları, işçilerin, köylülerin, ilkokul mezunu ev kadınlarının deneyimlerini tarihe katar. Böylece tarihin malzemesini sadece devlet adamlarının, siyasetçilerin, büyük kumandanların oluşturmadığı ortaya çıkıyordu (Öztürk, 2010: 14).

Sosyal Bilgiler: Hemen her bakımdan değişen ve gelişen ülke ve dünya koşullarında bilgiye dayalı karar alıp, problem çözebilen etkin vatandaşlar yetiştirmek amacıyla sosyal ve beşeri bilimlerden aldığı bilgi ve yöntemleri kaynaştırıp kullanan bir öğretim programıdır (Öztürk, 2009: 4).

Hazır bulunuşluk: Bir ders işlenirken ya da yeni bir kavram öğrenilirken, öğrencinin zihinsel, fiziksel ve duygusal olarak öğrenmeye hazır hale gelmesine ya da hazırsa ne düzeyde hazır olduğunun ölçüsüne denir (Yenilmez ve Kakmacı, 2008: 530).

Eğitim: Önceden belirlenen amaçlara ulaşma sürecidir (Kurtde de Fidan, 2009: 1).

Öğretim: Bireylerde istenilen davranışların gelişmesi için önceden belirlenen bir program dâhilinde, amaçlı, planlı, düzenli ve kontrollü olarak okullarda gerçekleştirilen faaliyetlere denir (Türer, 2011: 7).

Eğitim Programı: Bireylerde gözlenmesi düşünölen hedefleri, bunların gerçekleşmesi için düzenlenecek öğrenme-öğretim fırsatlarını, hedeflerin ne ölçüde gerçekleştiğini saptamak amacıyla düzenlenecek değerlendirmeyi önceden belirlemeye çalışan tasarıya denir (Türer, 2011: 9).

2. LİTERATÜR TARAMASI

2.1. SOSYAL BİLGİLERİN TANIMI VE ÖNEMİ

Uzun yıllar sadece tarih, coğrafya ve vatandaşlık eğitimi ile özleştirilen Sosyal Bilgiler aslında bünyesinde hukuk, iktisat, siyaset bilimi, psikoloji, ekonomi, sosyoloji, antropoloji gibi birçok disiplini içinde barındıran karmaşık bir yapıya sahiptir (Geçit, 2010: 50). Bu yapı hakkında yüzyıllarca yazılar yazılmış ve bu yapının tanımı yapılmak istenmiştir. Birçok bilim adamının tanımlarından da yararlanılarak Sosyal Bilgilerin bir tanımı da şöyle yapılmıştır:

“ Sosyal Bilgiler, hemen her bakımdan değişen ülke ve dünya koşullarında bilgiye dayalı karar alıp problem çözebilen etkin vatandaşlar yetiştirmek amacıyla sosyal ve beşeri bilimlerden aldığı bilgi ve yöntemleri kaynaştıran kullanan bir öğretim programıdır” (Öztürk, 2009: 4).

Yukarıdaki tanımdan da anlaşıldığı gibi Sosyal Bilgiler, problem çözebilen etkin vatandaşlar yetiştirmeyi amaçlamaktadır. Bu amacın gerçekleştirilmesinde en önemli görevin öğretmenlere düştüğü söylenebilir.

Ayrıca Sosyal Bilgiler dersinin önemi, bireyin toplumsallaşması ve hayata hazırlanması bakımından yadsınamaz. Böyle önemli bir dersin çağın gerisinde kalmış, geleneksel yöntem ve tekniklerle verilmesi, Sosyal Bilgiler dersinin bireyler tarafından sıkıcı görülen, az sevilen ve az ilgi gösterilen bir ders olmasına sebep olmuştur. Fakat gün geçtikçe öğrenci merkezli eğitim anlayışının benimsenmesiyle okullarda öğretim materyallerinin kullanılması çok önemli bir yere sahip olmuştur. Öğrencilerinin, görerek, dokunarak, işiterek, yaparak vb. yapacağı öğrenme klasik yöntemlere göre daha etkili olacaktır. Bu sebeple bu alanlardaki eksikliklerin giderilmesi için gerekli çalışmalar yapılmalıdır. Ayrıca öğretmenler artık dersi en iyi anlatmakta değil, dersi en verimli şekilde işlemekle yükümlüdürler (Ulusoy ve Gülüm, 2009: 96-97).

Öğretmenler eğitim-öğretim işini meslek olarak yapan, toplumun örf ve adetlerini gelecek kuşaklara aktaran, öğrencilerin bilgi ve becerileri öğrenmelerini ve uygulamalarına yardımcı olan kişilerdir (Yeşil, 2009: 330). İşte bu kişiler bilgi ve becerileri öğretirken:

- Öğrencilerle ilişki kurma ve onları derse güdüleme
- Öğretim yöntemlerini kullanma ve dersi anlaşılır kılma

- Öğretim araç-gereçlerinden yararlanma
- Ölçme ve değerlendirme yaparak geri bildirim sağlama
- Demokratik bir eğitim ortamı oluşturarak öğrenmeyi kalıcı hale getirme vb. şekilde sıralanabilir (Yaşar ve Gültekin, 2009: 313).

1998 yılında sekiz yıllık mecburi eğitimin gelmesiyle birlikte İlköğretim Sosyal Bilgiler dersine daha çok önem vermeye başlanmıştır. “Ülkemizde Sosyal Bilgiler eğitimi anabilim dalı yeni kurulduğundan ülke genelindeki ilköğretim okullarının Sosyal Bilgiler öğretmenliği açığını kapatacak düzeye erişememiştir”(Yılmaz, 2009: 34). Bundan dolayı Sosyal Bilgiler dersi ilk zamanlar genellikle tarih ve coğrafya eğitimi almış öğretmenler tarafından verilmekteydi. Ancak son yıllarda İlköğretim Sosyal Bilgiler dersi Sosyal Bilgiler alanında eğitim görmüş öğretmenler tarafından vermeye başlanmıştır.

Öğretmenler dersi en verimli şekilde işleyebilmesi için yapılandırmacı eğitimi derslerinde uygulamalıdır. Yapılandırmacılıkta öğrenme, sosyal etkileşimler yoluyla anlam ve modellerin içselleştirilmesi öznel yapısının yeniden oluşturulması olarak algılanmaktadır. Yapılandırmacılara göre öğrenme esnek zaman dilimlerinde, gerçek yaşam durumlarında ve bağlam merkezli yaşantılarla anlam kazanan çok değişkenli bir olgu olarak görülmektedir (Akınoğlu, 2004: 75).

Yapılandırmacı öğretim, belirli bir bilgi kümesini aktarmayı değil, etkili düşünme, sorun çözme ve öğrenme becerilerinin öğrencilere kazandırılması etkinliklerini içermektedir. Bu süreçte:

- Tüm öğrenme etkinlikleri geniş bir görev ya da probleme bağlanmalıdır.
- Öğrencilerin özgün bir yapılarını kendilerinin oluşturacakları yaşantılar düzenlenmeli ve bu yaşantılarla öğrenme sorumluluğu öğrenenlere bırakılmalıdır.
- Yeni öğrenmeleri oluşturmada önbilgiler dikkate alınmalıdır.
- Öğrenme sürecinde sosyal etkileşim sağlanmalıdır.
- Anlamlı öğrenmeyi gerçekleştirmek üzere özgün öğrenme görevleri tasarlanmalı ve gerçek yaşamın karmaşıklığını yansıtacak öğrenme ortamı oluşturulmalıdır.

- Çoklu gerçeklikler açığa çıkarılarak bilişsel çelişkiler yaratılmalı ve bireysel anlamın oluşmasını destekleyecek etkinlikler düzenlenmelidir.
- Bilgiyi yapılandırma sürecinin farkına varılmasını desteklemek üzere nasıl öğrenildiğinin yansıtılmasını sağlayacak yaşantılar düzenlenmelidir.
- Öğrenme için tehlikesiz, güvenli bir ortam yaratılmalıdır.
- Öğrenen düşüncelerinin desteklendiği bir öğrenme ortamı yaratılmalıdır (Yurdakul, 2008: 43-44).

Sosyal Bilgiler, öğrencileri sosyal yaşama hazırlayarak, öğrencilerin karşılaştıkları problemlerin üstesinden gelebilmesine yardımcı olmaya çalışır. Sosyal Bilgiler öğrencilerin mantıklı kararlar alabilmesini, sorumluluk sahibi olabilmesini ve çevresine karşı duyarlı kalabilmesini hedeflemektedir (Duman ve İkiel, 2002: 55).

Sosyal Bilgiler dersinin daha verimli geçmesi ve daha etkili öğretilmesi için;

- Soru ve cevap yöntemi tekrardan ibaret olmamalı, öğrencilerin yorumlayabileceği tarzda olması önemlidir.
- Öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersini benimsemeleri için işbirliğine dayalı öğretim yöntemi kullanması önemlidir.
- Öğrencilerin öğrenme farklılıkları göz önüne alınarak çoklu zekâ yönteminden yararlanılması önemlidir.
- Öğrencilere sorgulayıcı bir anlayışın kazandırılabilmesi için problem çözme yeteneğinden yararlanılması önemlidir.
- Öğrencilerin ders sürecinde dikkatlerini toplaması ve ders ortamının zenginleştirilmesi bakımından materyal kullanımı önemlidir.
- Sosyal Bilgiler dersinde bilgilerin sembolleştirilmesi ve kalıcı olması bakımından kuramların kazandırılması önemlidir (Duman ve İkiel, 2002: 55).

2.2. YEREL TARİHİN TANIMI VE ÖNEMİ

Yerel tarih belirli bir yerde yaşamış veya yaşamakta olan toplumların kökenlerini, gelişimlerini, yaşam biçimlerini, sosyal-kültürel-ekonomik gelişmelerini inceleyen bir alandır (Aslan, 2000: 195). Bilindiği gibi yerel tarih denilince aklımıza, yaşadığımız yakın çevre, mahalle, köy, ilçe, il gibi birtakım yaşam alanlarının tarihi aklımıza gelmektedir.

“Yerel tarih dediğimizde, öncelikle sınırları belli bir coğrafi alanı, mekansal bir sabitliği kast ediyoruz; Yerel tarih, tarihin bir fiziğe kavuştuğu bir alan, ama bu, yerelin tanımının sadece bir parçası. Çünkü mekan, tek başına pasif bir cüz; dolayısıyla yerel tarih iki temel cüzün yani insanın ve mekanın bir araya geldiği bir bütünlüğü ifade ediyor” (Danacıoğlu, 2012: 6).

Yerel tarihin son yıllarda büyük bir gelişme göstermesinin ardında, her ailenin ve her mekanın kendi tarihi olduğu ve bu tarihin, sunacağı bilgilerle kapsamlı çalışmalara katkıda bulunacağı fikri gizlidir. Yaşam, çoğunlukla çeşitli grupların ve toplulukların bir parçası olarak yerel sınırlar içinde yaşanır. İçinde yaşadığımız toplumun ve ekonominin şekillenmesinde her birey rol oynamıştır. Çoğumuzun yaşamı başkasının yaşamından ne daha çok ne de daha az önemlidir (Counce, 1994; Akt. Can ve Yalçınkaya, 2001:8).

İnsanlar yaşadıkları coğrafyayı iyi tanımayı ve bilmeyi, kendi bölgesinde gezinmeyi, yani yaşadığı çevrede yerli turist konumundan çıkıp, çevresine daha duyarlı olmayı amaçlar (İlyasoğlu, 2001: 40). Böylece insanlar çevresindeki insanlarla uyum içinde yaşamayı alışır ve kendilerinde ben duygusu yerine biz duygusu yerleşmeye başlar. Yani insanlar toplumsal birey olma yolunda önemli bir adıma atmış olurlar. Toplumsallaşma sonunda da bu bireyler toplum tarafından sevilen ve takdir edilen insanlar kategorisine girerler.

Herkesin yerel tarih ile ilgili bir formasyonu vardır. Çünkü günümüzde, özellikle ilkököl döneminde öğrencilere çevresini tanıması amacıyla verilen dersler, yurt bilgisinden ziyade bölge bilgisi alanına girmektedir ve bu konular da yerel tarihten beslenmektedir (Neuman, 2001: 105).

Sosyal Bilgiler derslerinde bazı konuların yerel tarihe dayalı işlenmesiyle birlikte öğrenciler güncel hayatla yaşamları arasında bağlantı kurmaya başlamışlardır. yerel tarihe dayalı yapılan etkinlikler sayesinde öğrencilerde de birtakım davranış değişiklikleri meydana gelmiştir. Bu değişiklikler eğitimsel,

psikolojik ve tarihsel açıdan önemli davranış değişiklikleridir. Ayrıca Sosyal Bilgiler dersinde yerel tarihe dayalı yapılan etkinlikler sayesinde öğrenci, okul dışında birçok insanla iletişim kurmakta, araştırma inceleme yapmakta ve hayatı sorgulamaktadır. Bu etkinliklerle öğrenci, sınıf içinde kazanılması mümkün olmayan pek çok bilgi, beceri ve niteliği kazanabilmektedir. Bunun belki de en önemli sebebi de, ait olduğu ve bağlı bulunduğu topluma dayalı yapılan çalışmalara öğrencilerin daha fazla ilgi göstermesidir (Demircioğlu, 2005: 79).

Yerel tarih 16. ve 19. yüzyıllar arasında İngiltere’de genel tarih içerisinde işleme imkanı bulmuştur. Ancak yakın geçmişteki tarih araştırmacılığın temel yönelimleri doğrultusunda değişim ve gelişim sürecine girmiştir (Özbaran, 2005: 45). Buna göre yerel tarihçilik tek tip bölgesel tarih yerine daha geniş kapsamlı, bütün halkı içine alan bir çalışma alanı oluşturmuştur.

“Yerel tarihle ilgilenenlerin amacı, yaşadıkları ve geldikleri yere aidiyetlerini derinleştirmek ve pekiştirmektir” (Neuman, 2001: 106). Bir bakıma yerel tarihe yerel tarihi yazdıran çevresini, ait olduğu yeri ve bağlı bulunduğu toplumu daha iyi anlamak istemesidir.

Yerel tarihçilik, öncelikle tarihin merkezine insanları alır. Daha sonra insanların tecrübelerini, bu tecrübelerin tarihini, tarihle ilişkisini irdeler. İnsanların düşüncelerini bir tarih bilgisi olarak görür ve bunun değerlendirilmesinin önemi üzerinde durur (İlyasoğlu, 2001: 38).

“Tarihte yerellik ifadesi kişiden kişiye farklı anlamlar çağrıştırmaktadır. En genel ifadesiyle yerel tarih: Bir yörenin tarihinin sahip olduğu “kendine özgü” niteliktedir. Bu yörenin geçmişten günümüze tarihi gelişimi ve bu gelişim sonucu o yörede oluşan tarihi izlerdir. Yörenin tarihi geçmişi ve o geçmişten kalan izler o yörenin, bölgenin yerel tarihini oluşturmaktadır” (Işık, 2008: 291).

2.3. SOSYAL BİLGİLER MÜFREDATINDA YEREL TARİH

Milli Eğitim Bakanlığı’nın yeni hazırladığı Sosyal Bilgiler programlarıyla ders kitapları artık yapılandırmacı yaklaşıma göre ve öğrenci merkezli yaklaşıma göre hazırlanmaya başlanması, yerel tarih konusunu yeniden önemli hale getirmiştir (Aktekin, 2010: 87). 2011-2012 eğitim-öğretim yılında yapılandırmacı yaklaşıma göre hazırlanan 6. sınıf Sosyal Bilgiler kitabının 3. ünitesindeki “Bizim Memleket”

konusu, aynı şekilde 7. sınıf Sosyal Bilgiler kitabının 3. ünitesindeki “Serhat Şehri: Edirne” konusu, yine aynı şekilde 8. sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük kitabının 1. ünitesindeki “Dört Şehir ve Mustafa Kemal” adlı konular yerel tarih ile alakalı konular arasında sayılabilir.

Cumhuriyetin ilan edilmesinden sonra müfredata bağlı kalınarak ders kitaplarında bazı önemli değişikliklere gidilmiştir. Özellikle ilköğretim ders kitapları milli tarih anlayışı içersinde yazılmaya başlanmıştır. Ancak ortaöğretim kitaplarının eski method ve anlayıştan arındırılması biraz zaman almıştır. 1930 yılında Türk Tarih Tezi'nin yürürlüğe konulmasıyla önce ortaöğretimlerde ve ardından da ilköğretimlerde yeni hazırlanan programlar uygulanmaya başlanmıştır (Çapa, 2002: 40-41). Aşağıda da Talim Terbiye Kurulu Başkanlığının 2.4.1998 tarih ve 62 sayılı kararı ile kabul edilen Sosyal Bilgiler programının uygulanmasıyla ilgili açıklamalar bölümün 7, 18, 31, 36, ve 40. maddelerinde yerel tarih öğretimine yönelik direktiflere yer verilmiştir:

“Talim Terbiye Kurulu Başkanlığının 2.4.1998 tarih ve 62 sayılı kararı ile kabul edilen Sosyal Bilgiler programının uygulanmasıyla ilgili açıklamalar bölümün 7, 18, 31, 36, ve 40. maddelerinde yerel tarih öğretimine yönelik direktiflere yer verilmiştir. Bu maddeler şunlardır: “Konuların işlenişinde, programdaki sıraya uymak esas olmakla birlikte öğretmen, ünitelere çevre özelliklerini de dikkate alarak Türk Milli Eğitiminin genel amaç ve temel ilkelerine uygun yeni konular ekleyebilir veya verilmiş olan konuların yerlerini değiştirebilir (7. madde)”. “Öğretmen, tarihi bir olayı, Kurtuluş Savaşı veya Türk İnkılabı'nın herhangi bir yönü üzerinde dururken, bu olayların çevredeki izlerini araştırır ve çocukların dikkatini bunlar üzerine çeker. Atatürk, hayatının herhangi bir safhasında okulun bulunduğu yerde bulunmuş, oradan geçmiş ve orada bir kongre toplamış, bir beyanname yayınlamış, bir nutuk söylemiş veya Türk inkılaplarının önemli bir safhasını başlatmış ise okulun bulunduğu yerde onun adına bir anıt varsa bir binaya, bir caddeye, bir meydana adı verilmiş ise bunlar üzerinde durulur (18. madde)”. “Öğrencilerin, çalışma ortamları –yalnız derslikler değil- aile, okul, çeşitli topluluklar, kitaplıklar, müzeler, sergiler, vb. yerleri de kapsar. Öğrencilere bu yerlerde incelemeler, gezi, gözlem ve ilgili kişilerle görüşmelerde yaptırılır (31. madde)”. “Konuların işlenişinde, ‘yakından-uzaya, somuttan-soyuta, basitten-karmaşığa’ ilkesine uyulur (36. madde)”. “Öğretmen, geçmiş uygarlıkları anlatıp tarihi kalıntılar üzerinde dururken öğrencilere, o devirden kalan yurda ve insanlığa hizmet etmiş, orada doğmuş ve orada yaşamış Türk büyüklerinin müzelerde korunan yazılı ve yazısız eserleriyle araç-gereçleri incelettirir (40. madde)”(MEB., 1998: S. 62, Akt. Işık, 2008: 298).

Türkiye’de okullarda yönetilecek yerel tarih çalışmalarının daha verimli olabilmesi için şu ilkeler uygulanmalıdır:

1. Okullardaki yerel tarih çalışmalarında kaynak incelemeye ağırlık verilmelidir. İşlenecek konu veya verilecek ödevle ilgili kaynak eksikliği varsa o konu sağlıklı bir şekilde araştırılamaz. İşlenmesi düşünülecek konuyla ilgili ulaşılabilecek kaynak tespiti yapıp, eğer yeterli ve kaliteli kaynak varsa konu işlenmelidir.

2. Yerel tarih, öğrenci merkezli olmalıdır. Öğretmen proje ile ilgili temel hazırlıkları ve öğrencinin bilmesi gerekenleri sağlayıp yardımcı olmalı ama asıl araştırma ve çalışmayı öğrenci yapmalıdır.
3. Yerel tarih araştırmaya yönelik olmalıdır. Öğrenciye ünite boyunca bir tarihçi gibi düşünüp araştırma yapmayı öğrenme şansı verilmelidir. Öğrencilerin önceden görüp hakkında bilgi sahibi olduğu ve rahatlıkla gidip gezebileceği yerlerle ilgili verilecek araştırma ödevi onlara tarihçi gibi düşünebilme yeteneği kazandıracaktır.
4. Mümkün olduğu kadar değişik kaynak kullanılmalıdır. Müze ve tarihi yerlerin ziyareti yanı sıra, sözlü tarih kaynakları, haritalar, tarihi eserler, fotoğraf ve resimler, basılı kaynaklar gibi ulaşılabilen tüm kaynakların avantaj ve dezavantajlarıyla birlikte tartışılarak kullanılması öğrencilerin ileride yapacakları tarih çalışmaları için de avantajlar sağlayacaktır.
5. Çalışma ilginç ve zevkli hale getirilmeli. Bulunan küçük ve ilginç kanıtlardan hareketle bölgeyle ilgili daha önemli, bilinmeyen konuların tartışılması ve araştırılması teşvik edilebilir. Tarihsel kanıtların geçerliliği çeşitli yollarla sınanabilir.
6. Yerel tarih projeleri, proje boyunca elde ettiği kanıtları değerlendirmelidir. Bazı bölgelerde yerel binalar ve olaylarla ilgili efsanevi hikâyeler olabilir. Yerel tarih projeleri bunları derlemeli ama doğruluklarını test etmelidir.
7. Yerel uzmanlar öğrencilerin ilgisini artırmak ve öğretmenlere yardımcı olmak üzere yerel tarih çalışmalarına dahil edilmeli. Amatör tarihçiler, arşivci ve müzeciler, antikacılar, gazete ve radyocular, uzun yıllardır bölgede çalışan müteahhit, mimar gibi meslek grubundan insanlar işlenen konunun içeriğine göre anlatılacak değişik hikayelere ve bilgilere sahip olabilirler ve bu konuda bilgili insanların bilgileri paylaşması sağlanmalıdır.
8. Yerel topluluklar çalışmalara dahil edilmelidir. Kütüphane, yerel gazete ve dergiler, yerel tarih toplulukları, postane, kurum arşivleri, bölgeyle ilgili web siteleri, dini kurumlar, yaşlı insanların evlerindeki malzemeler, yöredeki binalar bu tür çalışmalar için çok zengin kaynak sağlayabilir.
9. Yapılan çalışmalar başkalarıyla paylaşılmalıdır. Yerel tarih çalışması olarak hazırlanan projeler sergi, duvar gazetesi, okul müzesi, yayın, radyo programları, sunum gibi yollarla paylaşılmalıdır. Bu paylaşım yerel topluluğu, okulun kendi verdikleri bilgileri nasıl değerlendirdiği yolunda

aydınlatırken, öğrenciler için de çok eğitici bir tecrübe olacaktır. Tarihsel bir araştırmanın sonuçlarını başkalarıyla paylaşmak da tarihçi gibi düşünebilmeyi öğrenmenin bir parçası olarak öğrencilere tarihle ilgili çok şey öğretecektir (Bage, 2000: 134-135; Akt. Aktekin, 2010: 101-102).

2.4. SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE YEREL TARİH İLE İLGİLİ İLKELER

Eğitim sistemlerinde yer alan ders kitaplarında konuların yazılmasında ve öğretmen tarafından işlenmesinde esas alınan birtakım pedagojik öğretim ilkeleri vardır (Örten, 2008: 35). Bu ilkeler şunlardır:

1. Hazır bulunuşluk (Düzeeye Uygunluk) İlkesi:

Eğitim öğretim süreci öğrencinin gereksinimlerini gideriyorsa, bu yaşantı onun için doyum sağlayıcıdır. Bunun ön koşulu ise yaşantısının çoğunun hazır bulunuşluk düzeyine uygun olmasıdır (Göç, 2008: 46).

Bireyin kendini hazır etmesi yapılacak işin daha da kolaylaşmasını sağlar. Birey herhangi bir konuda kendine ne kadar güveniyor ve başarılı olabileceğini tahmin ediyorsa o derece başarılı olacaktır (Yenilmez ve Kakmacı, 2008: 532).

2. Yakından Uzağa İlkesi:

Yerel tarih öğretiminde yakından uzağa ilkesinin kullanılmaması düşünülemez. Çünkü yerel tarih öğretimi uygulayan bir öğretmen, öncelikle konulara çevresinden başlamalıdır (Göç, 2008: 44). Bu sadece yer ve yaşayış açısından değil zaman açısından da böyledir. Yakın zamandan uzağa, yakın çevreden uzağa gibi birçok derste rahatlıkla kullanılabilir ve bu ilkeye uyma, öğrenmenin düzeyini yükseltir (Sevindik, 2010: 5).

3. Bilinenden Bilinmeyene İlkesi:

Öğrencinin mevcut şema ve zihin süreci içerisindeki bilgi ve tecrübelerine dayanarak yeni birtakım bilgi ve tecrübeleri eski bilgiler üzerine yapılandırmasıdır. Yeni bilgilerin eski bilgiler ile kıyaslanarak yeri geldiğinde mevcut bilgileri

doğrulayarak geliştirmesi ve öğrencinin bilgi sistemini daha kalıcı olmasını sağlar (Sevindik, 2010: 6).

4. Somuttan Soyuta İlkesi:

İnsandaki zihin gelişimi somuttan soyuta doğru olmaktadır. İnsan her zaman somut olarak gördüğü ve algıladığı şeyleri, soyut kavramlarla anlatılmasından daha kolay öğrenir. Eğitime ve öğretime somut örneklerle başlanmalı, giderek soyut konulara geçilmelidir (Örten, 2008: 36).

Sosyal Bilgiler dersinde, yakın çevredeki kalıntılar, eserler, olaylar vs. belirtilerek tarih dersi somutlaştırılabilir. Tarihi eserler, kalıntılar ve belgeler gibi çevremizdeki her şey dünün izlerini taşır (Göç, 2008: 45).

5. Açıklık İlkesi:

Açıklık ilkesinde ne kadar fazla duyu organına uyarıcı gönderilirse o derece açıklık sağlanmış olur. Konuların işlenmesinde gözlem deney gibi pek çok duyuya hitap eden yöntemler kullanıldığı takdirde öğrenme kolaylaşacaktır. Ayrıca açıklık ilkesi öğrencilerin yaparak yaşayarak öğrenmelerine olanak verip, konunun durumuna uygun olarak gerçek ortamlarla buluşmalarını sağlanmasıdır (Sevindik, 2010: 7).

6. Hayata Yakınlık İlkesi:

Bu ilkeye göre hayata yakın olan öğrenme içerikleri esas alınmalıdır ve problemler hayatın içersinden seçilmelidir (Sevindik, 2010: 7).

7. Aktivite (Etkinlik) İlkesi:

Bu ilke öğrencilerin derse etken bir şekilde katılmasına yöneliktir. Eski eğitim sistemlerinde öğrenci pasif, öğretmenin merkezde olduğu bir yapı mevcuttu. Daha sonraları bu yaklaşımın yerine düşünen ve düşündüğünü paylaşan bir öğrenci yapısının ortaya çıkmasıyla etkinlik ilkesi ön plana çıkmıştır (Sevindik, 2010: 8). Öğretmenler de öğrencilerin aktifliğini esas alan tekniklerle (gözlem, gezi, müze ziyareti vb.) yerel tarih konularına eğildiklerinde, öğrencilerin tarih konularına

ilgileri artarken, yaparak-yaşayarak öğrenme gerçekleştiği için de öğrenme daha kalıcı olacaktır (Göç, 2008: 47).

2.5. YEREL TARİHİN GELİŞİMİ

Tarihçilerin toplumsal tarihe yönelmesinde 20. yüzyılda dünyada meydana gelen çeşitli olaylar rol oynamıştır. Örneğin, I. Dünya Savaşı, siyasi bir tarih olmasının yanında, olayların toplumsal yanlarını ortaya koyan bir etken olmuştur. yerel tarihçilik açısından asıl dönüm noktası ise II. Dünya Savaşı'ndan sonra olmuştur. Bu dönemde sıradan insanların tarihinin incelenmesi düşüncesi yerel tarih anlayışını da etkilemiştir. Sivil toplum örgütlerinin giderek yaygınlaşması ise insanları yanı başındaki tarihi öğrenmeye ve araştırmaya sevk etmiştir (Eyrice, 2005: 3-5).

Ulusal tarihin yanında, insanların yaşadığı çevreyi oluşturan tarihin öğretilmesi ise 1950'lerden sonra eğitim programlarına girmeye başladığı görülmektedir. Özellikle de ekonomik ve teknolojik açıdan gelişmiş olan İngiltere'de bu etkinlikler bariz şekilde görülmektedir (Demircioğlu, 2005: 70). Ayrıca yerel tarihin yazımı, Avrupalı barbarları, dine inanmayanları kazanmak için kullanılan bir araçtı (Matalucci, 2000: 91).

Unutulmamalıdır ki 21. yüzyılda eğitim-öğretim müfredatına, çağdaş ve çok yönlü tarih anlayışı yerleştirilmelidir. Bu da ancak sosyal, kültürel ve yerel kavramların tarih müfredatı içine katılmasıyla mümkün olacaktır (Eyrice, 2005: 13).

2.5.2. Dünyada Yerel Tarih

Dünyada yerel tarih çalışmaları 16. yüzyıla kadar uzanmaktadır. Bu dönemde aristokratlar yerel tarih çalışmalarına katkıda bulunmuşlardır ve daha çok ailelerin şanlı geçmişlerini ele almak amacı taşımışlardır. Ayrıca Avrupalılar Coğrafi Keşiflerle birlikte dünyayı ve kendi yaşam alanlarını tanıma çabaları, onların birtakım yerel tarih çalışmaları yapmasına olanak sağlamıştır (Eyrice, 2005: 11).

Yerel tarih, İngiltere’de 19. yüzyıldan 20. yüzyıla kadar gelişmiş ve kendini yenilemiş bir araştırma alanı olarak devrolurken, bu durum Fransa ve Amerika’da amatör bir şekilde yürütülmekteydi (Danacıoğlu, 2012: 4).

1950’lerden başlayarak yoğun bir ilgi uyandıran yerel tarih çalışmaları, özellikle İngiltere’de köklü değişikliklere neden olmuştur (Aslan, 2000: 196). İngiltere’de 1900’lü yılların başlarından 1970’li yıllara kadar eğitimdeki uygulama, İngiliz tarihindeki önemli kişi ve olayların öğretmence anlatıldığı konuyu not alıp ezberlediği ve öğrencinin sınıf içinde pasif kaldığı geleneksel yaklaşımdı. Yıllarca süre gelen bu anlayışın değiştirilmesi ise çok zor görülmüştür. 1960’lı yılların sonlarından itibaren okullarda yapılan araştırmalar, öğrencilerin tarih derslerini sıkıcı bulduğu ve bu dersi yeteri kadar gerekli görmediklerini göstermiştir. Bu soruna çözüm bulmak amacıyla 1970’lerden itibaren İngiliz okullarında “yeni tarih” yaklaşımı yaygınlaşmaya başlamıştır. Günümüzde okullarda büyük ölçüde uygulanan bu yaklaşıma göre, derslerde bilgi yoğunluğundan çok öğrencilerin bilgi ve belgelere dayalı olarak olayları inceleme ve yorumlama becerilerinin geliştirilmesine öncelik verilmiştir. Bu amaçla da dersler çeşitli kaynaklardan derlenmiş ilk elden belgelerin konuyla doğrudan ilgili değişik türden kaynakların incelenip tartışılmasına dayalı işlenmiştir. Böylece öğrencinin pasif durumdan çıkıp aktif olduğu, okuma, yazma ve düşünme becerilerinin geliştirilmesinin hedeflendiği, yeteneğe dayalı bir model geliştirilmiştir (Aktekin, 2001: 205-206).

1991 yılına kadar İngiltere’de tüm okulların işlemek zorunda oldukları müfredat anlayışı yerine, tavsiye ve yol gösterme niteliğinde metinler vardır. 1995 yılında yapılan değişikliklerle, derslerde işlenecek konular ayrıntılı ve konuların işlenme biçimi öğretmenlerin inisiyatifine bırakılmıştır. Böylece öğretmenler okulların olanak ve şartlarına göre konuları işlemişlerdir. Ayrıca öğrenciler derse dahil edilerek yerel konuların araştırılması ve öğretilmesi, popüler olmayan yerel konuların, yani sıradan insanların tarihi de bir şekilde derslerde işlenmeye başlanmıştır. 20. yüzyılın başlarından itibaren ise yerel tarih ilk ve orta dereceli okullarda ulusal tarih konularını yerel örnekler vererek daha somut olarak açıklanmak istenmiştir (Aktekin, 2001: 206).

Ayrıca İngiltere’de yerel tarih grubu toplantısı toplumun eski ve yeni üyelerinin bir araya gelip birbirlerini tanımaları ve toplumsal bütünlük duygusunu

paylaşmaları için tarafsız bir toplantı ortamı sağlamıştır. Giderek daha da laikleşen dünyamızda bunun önemini göz ardı edemeyiz (Kitchen, 2001: 155).

2.5.1. Türkiye’de Yerel Tarih

Türkiye’nin bulunduğu topraklarda yüzyıllar öncesinden bugüne birçok millet yaşadığından, Türkiye’nin her yerinde tarihin izlerini bulmaktayız. Bundan dolayı Türkiye’de yerel tarih ile genel tarihin birlikte yürütülmesi ve konuların işlenmesinde kaynak sıkıntısı çekilmesi mümkün değildir (Işık, 2008: 292). Bu anlamda Türkiye şanslı ülkelerden biri sayılabilir.

Türkiye’de akademik düzeyde daha çok 15-17. yüzyıllar üzerine şerhiye sicilleri ve tapu tahrir defterleri üzerine yapılan çalışmalar; ele aldıkları bölgenin yer adları, etnik yapısı, sosyal zümreleri, nüfusu, üretim durumu, vergileri ve vakıflara ilişkin istatistiksel bilgilere yerel tarihe ışık tutmaktadır (Eyriçe, 2005: 11). Ancak bölgesel anlamda Türkiye’de ilk yerel tarih çalışmaları 19. yüzyılın ikinci yarısına kadar gitmektedir. Bu dönemde İsmail Belig Efendi’nin Tarih-i Bursa (1871), Lamii Efendi’nin Şehrengiz-i Bursa (1871) ve Şakir Şevket’in Trabzon Tarihi (1873) gibi eserler Türkiye’deki yerel tarih çalışmalarının ilk örnekleri olarak gösterilmektedir. Ayrıca Cumhuriyet dönemi tarihinin en önemli girişimi, halkevleri faaliyetleridir (Eyriçe, 2005: 6). Cumhuriyet ilan edildikten sonra halkevlerinin açılmasıyla birlikte yerel tarih faaliyetleri daha da gelişmiştir. halkevleri sayesinde okuma-yazma oranı yükselmiş ve halk yaşanan toplumsal olaylara karşı duyarlılığını artırmıştır. Böylece halk yaşadığı dönemden ve yakın geçmişte yaşanan olaylardan haberdar olmaya başlamıştır. Halkevleri bünyesinde 1930’larda amatörce başlayan yerel tarih çalışmaları, daha sonraları profesyonel tarihçiler tarafından tapu-tahrir defterlerine dayanan çalışmalarla devam ettirilmek istenmiştir (Martal, 200: 248).

1950’lerden sonra yerel tarih öğretimi alanında dünyada meydana gelen gelişmelere rağmen, Türkiye’de yerel tarihin öğretimi hususunda eğitim kurumlarımız istenilen seviyede değildir. Bunda en önemli faktörlerden biri de bazı tarih öğretmenlerimizin yerel tarih öğretimi etkinlikleri konusunda yeteri kadar bilgi ve deneyime sahip olmamasıdır (Demircioğlu, 2005: 70).

İleriye dönük şöyle bir düşünüldüğünde, Türkiye’de yerel tarihçiliğin gelişmesine kaynaklık edebilecek oluşumlar belirginleşmektedir. Bunlardan biri toplumsal katılımıdır. Toplumsal katılımı birliktede insanlarda bir merak, bir istek oluşacaktır. Bu da insanların bu alana yoğunlaşmasına neden olacaktır. Tabii ki de herkes yerel tarihçilikle uğraşmayacaktır, fakat halk yerel tarih ile uğraşan insanlara anlayış gösterip, daha çok destek verecektir. Diğerine ise akademik kurumlarla, akademik olarak çalışan insanlarla geçişler ve işbirlikleri gayet normal karşılanacaktır (Neumann, 2001: 111).

2.6. SÖZLÜ TARİH

Dil bir kültürün özüdür. Toplumların yüzyıllar boyu ürettikleri kültür, benlik, örf ve adet gibi değerlerin hepsi dil sayesinde toplumdan topluma aktarılır ve yaşatılır. Bu bakımdan dil ait olduğu bir milletin sosyo-kültürel düzeyini, tarihsel birikimini ve macerasını açısından vazgeçilmez bir başvuru kaynağı durumundadır. Kültür dil aracılığıyla kendini ifade eder. Bu yüzden dil ve kültür arasında derin bir münasebet vardır. İletişim bağlamında söz, isteği göndericiden alıcıya en doyurucu ve kesintisiz ileten unsurdur. Yani sözlü ifadeler bir kültürün oluşmasında, yaygınlaşmasında ve kuşaktan kuşağa aktarılmasında çok önemli bir unsurdur (Üçüncü, 2004: 1).

Sözlü kültürün bir alt kadrosu olarak sözlü tarihi de bu bağlamda değerlendirmek gerekmektedir. Tarihi olaylar cereyan ettikleri toplum içerisinde birtakım etkiler bırakmaktadırlar. Bu etkinin bir yansıması olarak bir sözlü kültür üretiminin meydana geldiğini gözlemlemekteyiz. Örneğin uzun süre sürmüş büyük acılara sebep olmuş savaşlar ve göçler sonunda destanlar, acıklı ve iz bırakan ölüm olayları karşısında ağıtlar üretilmiştir (Üçüncü, 2004: 3).

İnsanlar nasıl yaşar? Nasıl çalışır? Ne iş yapar? Neler düşünür? Neler hisseder? Hayata dair düşüncesi ve beklentisi nedir? İşte sözlü tarih, gündelik yaşantımızla yaptığımız işlerde, duygularımız, düşüncelerimiz, geleneklerimiz ve göreneklerimizle hepimizin öyküsünü anlatır. Yaşamın içinden yani yaşamın kendisinden üretilen bir bilgidir. Herhangi birimizin veya hepimizin bilgisidir. İnsanlarla konuşarak öğrendiklerimizdir. Özellikle yerel tarihle sıkı bağlar taşıyan

sözlü tarih hem konu hem de yöntem itibariyle geleneksel tarihten farklıdır. Yazılı belgelerde göremeyeceğimiz ayrıntıları, arşivlere girmeyen yaşam parçalarını bulabileceğimiz eşsiz bir kaynaktır (Counce, 1994; Akt. Can ve Yalçinkaya, 2001).

Son yıllarda yapılan çalışmalarda kullanımı günden güne artan sözlü tarih, insanların hafızalarını birer kaynak olarak kabul eden ve yeni yeni benimseyen yöntemdir. Genellikle çalışma yapılan alanda yeterli yazılı malzemenin olmadığı durumlarda başvuru sözlü tarih, hiçbir zaman yazılı kaynaklara dayalı tarih çalışmalarının alternatifi değildir (Göç, 2008: 40).

Sözlü tarih, yakın zamanda yerel tarihe yardımcı bir yöntem olarak devreye girmiştir. Daha önceleri yeteri kadar önemsenmeyen ve dikkate alınmayan sözlü tarih, bazı durumlarda belirli konuları araştırmanın başka bir yolu olmadığı anlaşılınca, o dönemi yaşamış olan insanlarla konuşarak klasik tarihçilik yöntemi geleneğinin dışına çıkmıştır (Belge, 2001: 115).

Yazılı tarihe hiçbir zaman alternatif bir tarih olmayan sözlü tarih, hem yazılı kaynaklarda bulunmayan farklı bilgilere ulaşmanın bir yoluken, hem de yazılı kaynakların iktidarının ötesindeki bilgilere ulaşma potansiyeli taşıyan bir araştırma alanıdır (Öztürk, 2010: 14).

Sözlü tarih çalışmalarının yerel tarih çalışmalarına çok önemli katkıları da olmuştur. Sözlü Tarih yöntemiyle, tarih büyük insanların tarihi olmaktan çıkmıştır ve sıradan insanların sıradan yaşamlarıyla ilgilenmeye başlamıştır (Eyrice, 2005: 9).

“Sözlü tarih, sıradan öyküleri, sıradan yaşamları, işçilerin, köylülerin, ilkokul mezunu ev kadınlarının deneyimlerini tarihe katar. Böylece tarihin malzemesini sadece devlet adamlarının, siyasetçilerin, büyük kumandanların oluşturmadığı ortaya çıkıyordu” (Öztürk, 2010: 14).

Sözlü tarih insanların tecrübelerini, geçmiş yaşantılarını, düşüncelerini, yaşam bilgilerini ve yaşam tarihlerini inceler (İlyasoğlu, 2001: 37). Bu bilgiler yazılı belgelerde olmayan, kulaktan kulağa aktararak, dilden dile yayılan bilgilerdir. Bir bakıma efsaneleşen bilgilerdir.

Son yıllarda Sosyal Bilgiler derslerinde yerel tarihin artarak kullanılmaya başlanması, sözlü tarihin önem kazanmasına ve benimsenmesine neden olmuştur. Çalışma yapılan alanlarda yeterli yazılı ve görsel kaynakların olmadığı durumlarda, sözlü tarih, yapılan çalışmaların en önemli dayanağı olmuştur.

İlköğretim Sosyal Bilgiler dersinde sözlü tarih etkinlikleri ile öğrencide pek çok davranış değişiklikleri gerçekleşebilir. Bu etkinliklerin faydaları şu şekilde sıralanabilir:

- Öğrencilerin, araştırma becerileri gelişebilir.
- Öğrencilerin, soru sorma becerileri gelişebilir.
- Öğrencilerin, sosyal ve kişilik becerileri gelişebilir.
- Öğrencilerin, ortak çalışma becerileri gelişebilir.
- Öğrencilerin, mukayese edebilme becerileri gelişebilir.
- Öğrencilerin süreklilik ve değişim gibi kavramları öğrenmesine yararlı olabilir.
- Okul ile yaşam arasında köprü vazifesi görür.
- Öğrencilerin gözlem becerileri gelişebilir.
- Öğrencilerin eleştirel düşünebilme becerileri gelişebilir (Örten, 2008: 28).

Yukarıda da sıralandığı gibi Sosyal Bilgiler derslerinde bu ve buna benzer beceriler öğrencilerde kazandırılması düşünülen becerilerdir.

2.7. YEREL TARİH ÇALIŞMALARI

Okullarda öğrencilere yaşadıkları yerin tarihini araştırmakla ilgili ödevler verildiğinde, öğrencilerin ilk yapacakları şey; tarih kitaplarında bulunan ve okumakla yükümlü tutulduğumuz, çoğu kez araştırma ve değerlendirmeye tabi tutulmayan bilgileri okuyup ezberlemek olacaktır. Hâlbuki öğrencilere gezi, gözlem, inceleme... gibi birtakım yerel tarihle ilgili çalışmalar yaptırmak, yerel tarihin öğretilmesine daha çok faydalı olacaktır (Işık, 2008: 296).

Günden güne değeri artan ve yerel tarih çalışmalarının doğru raya oturtulması için, yapılan tespit ve değerlendirmelerin toplumsallaşması yerel tarih çalışmalarının geleceğine yön verecektir. Durum böyle olunca da yerel tarih etkinliklerinin önemi daha da artacaktır (Erten, 2001: 126). Türkiye’de de Tarih Vakfı’nın gayretleriyle 1998’de Cumhuriyet’in 75. yılında beş bin beş yüz lise okulunda, yaklaşık iki milyon öğrenciyle yerel tarih çalışması yapılmıştır (Silier, 2000: 81).

“Yerel tarih çalışmaları genellikle amatör ve gönüllü çalışmalar oldukları için, kuşkusuz kentin bütün sorunlarını çözebilecek ve kentin geleceğini bütünüyle belirleyebilecek bir güce sahip değildir ve olması da gerekmez. Ancak, bütün bu konuları, çalışmalarının kent halkı, kentteki sivil toplum örgütleri, kentin resmi yönetimi tarafından benimsenmesi oranında etkileyebilecek bir potansiyele sahiptir” (Atauz, 2001: 125).

Yerel tarih çalışmaları, yaşadığımız çevrenin kimliği ve kültürü üzerindeki çalışmalarıyla kentin geleceğini ilgilendiren önemli kararların alınmasında etkilidir. Bu kararlar:

- Kentin büyüklüğü, büyüme biçimi, büyüme yönü ve büyürken eski kent görünümüyle yeni görünümü arasındaki ilişkilerin nasıl kurulacağı
- Kentte nüfusun dağılımı, binaların yapımı ve yüksekliği, yapılar arasındaki ölçek/oran ilişkilerinin nasıl kurulacağı
- Kentin nüfusunun arazi üzerinde nasıl dağılacağı
- Kentin ulaşım teknolojisinin, kitle taşımacılık sistemleri yönetiminin nasıl planlanacağı, işletileceği
- Kent içindeki gürültü ve görüntü kirlilikleri, sanayilerin yer seçimleri ve işletme kurallarının nasıl olması gerektiği
- Kentin tarihi ve merkezi ticaret bölgelerinin nasıl yaşatılacağı, çöküntü bölgelerinin ortaya çıkmasının nasıl engellenebileceği
- Yapı, anıt, doku, nesne koruma ve bunları kullanma politikalarının nasıl ele alınacağı, biçimleneceği ve nasıl yönetileceği
- Kentsel kültürün yaşaması, devam etmesi, müzeleşme politikalarının nasıl ele alınacağı, yönetileceği ve eğitiminin yapılacağı
- Park, bahçe ve yeşil alanların oluşturulması, bakımının yapılması, korunması... vb. programları çerçevesinde nasıl biçimleneceği
- Kentsel yönetişimde, kentin kültürel kökeni, kimliği, tarihsel varlıkları ile ilgili kaygıların savunucularının nasıl güçlü bir biçimde yer alabileceği, kentli sivil örgütlemelerin politikalarının ve programlarının nasıl belirleneceği, sivil toplum baskısının nasıl güçlü ve sürekli kılınabileceği, toplumsal canlanmanın nasıl yaratılabileceği gibi konular da olabilir (Atauz, 2001: 124-125).

Yerel tarih çalışmaları yapılacaksa ama gerçekten yapılacaksa hakkı verilerek yapılmalıdır. Bazı alanlarda önyargılarla bir şekilde karşı karşıya kalınabilir, fakat bunun üstesinden gelmeye gayret gösterilmelidir (Öztürk, 2001: 204).

Şu beş şey, toplumun büyük bir bölümünün tarih ile ilişki kurmasında çok etkilidir. Bunlar:

1. Televizyonlardaki ya da sinemalardaki tarihi filmleri seyrederek
2. Tarihi romanları okuyarak
3. Okullardaki derslerde zorunlu bazı tarih kitaplarını ezberlemeye çalışarak
4. Tarihi mekânlara yapılan gezilere katılarak
5. Tarihi belgeselleri izleyerek

Bu alanlarda yerel tarih bazında olmasa da yerel tarih gruplarının çalışmaları örgütlemesi hususunda yapılabilecek bazı şeyler vardır. Örneğin, geziler düzenleyebilir, büyük şehirlerden konuşmacı çağırarak dönemin en çok okunan tarihi romanlar ve en çok seyredilen tarihi filmler üzerinde görüş alışverişi yapılabilir. Kısaca yukarıda bahsi geçen beş alandaki faaliyetler bizim kendimizi geliştirmemiz için yararlı olabilecek alanlardır (Silier, 2001: 85-86).

2.8. YEREL TARİH GRUPLARI VE YEREL TARİH GRUPLARI PROJESİ

“Yerel Tarih Grupları, bu günden kentlerin tarihlerine bakarken, insan eliyle yapılandırılmış çevrenin, üretim süreçlerinin ve ürünlerin, insan ilişkilerindeki ve gündelik yaşamdaki toplumsal değişikliklerin, kültürel pratiklerinin ve üretimlerinin (müzikler, danslar, törenler...) nasıl ve neden değiştiklerini görmeye, anlamaya ve yorumlamaya çalışabilir” (Atauz, 2001: 122).

Sivil toplum kuruluşlarında (yerel tarih gruplarında) ilişkilerin daha iyi düzenlenebilmesi için güven çok önemlidir. Çünkü kişi güven duyduğu ve bağlı bulunduğu sivil toplum kuruluşunun çalışmalarına inanır. Ayrıca sivil toplum kuruluşları ile kişiler arasındaki diyalogun sağlıklı devam edebilmesi için bu kuruluşlar kişilere bazı ayrıcalıklar tanınmalıdır. Yani sivil toplum kuruluşları yaptığı çalışmalarla ve kurduğu ilişkilerle topluma neler sağladığını ve hangi toplumsal sorunları çözdüğünü topluma hissettirmelidir (Konca, 2001: 73).

Tarih Vakfının geliştirdiği Yerel Tarih Grupları Projesi Rockkefeller Vakfı'nın da desteğiyle 1999 yılı ortalarına doğru uygulanmaya başlanmıştır (Çelebi, 2001: 4). Projenin amacı yaşadığı yerin geçmişini ve tarihini koruyan, ona sahip çıkan ve gelecek kuşaklara aktarmaya çalışan kentleri ortak bir ilgi ve amaç uğruna bir araya getirmektir. Vakıf bir taraftan grubun oluşumunu ülkemizde yaygınlaşması

için çaba harcarken, bir taraftan da Yerel Tarih Grupları'nın çalışmaları için gerekli olan atölyeleri temin etmiş, grup projelerine danışmanlık etmiş ve seminerler düzenleyerek, referans kitaplar ve broşürler yayımlamışlardır (Çelebi, 2001: 5).

Tarih Vakfı tarafından koordine edilen Yerel Tarih Grupları'nın asıl amacı ve ilkesi birdir. Bu da yukarıda da belirttiğimiz gibi yaşadığı yerin tarihini korumak ve sahip çıkmaktır. Ancak grup yapıları her ilde toplum yapısına göre farklı gelişim göstermiştir. Fakat asıl amaç ve hedef aynıdır. Genel ilkeler, hedefler ve yöntemler ilk yılından itibaren her yıl sonuna doğru gerçekleştirilen değerlendirme toplantılarında grup temsilcilerinin katılımıyla tartışılmakta ve belirlenmeye çalışılmaktadır (Çelebi, 2001: 6).

Örneğin 12-13 Ekim 2000 tarihlerinde 13 kentin katılımıyla gerçekleştirilen değerlendirme toplantısında, Yerel Tarih Grupları oluşumuna ve çalışmalarına dahil yaklaşım ve beklentiler şu şekilde tanımlanmıştır:

- Birbirini tanıyan bir gruptan oluşan ve ortaklaşa bir tarihi etkinliğinin oluşumu yerine, kendini gerçekleştirmiş, aynı amaca yönelen, dışarıya açık ve geniş katılımlı olan grup oluşumları hedeflenmektedir. Aynı zamanda oluşturulmak istenen grupların, üzerine düşen görevleri etkin ve sürekliliği önemsenmektedir.
- Yerel Tarih Grupları uzmanlık alanında değil de, ilgi alanında bir araya gelmiş vatandaşların katılımıyla çalışmalarını sürdürmektedir. Ve bu Yerel Tarih Grupları'nın temelini tarih araştırmalarına ilgi duyan, tarihsel dokuların korunmasına duyarlı olan ve bu alanlarda çalışmalar yapan dernek ve vatandaşların girişimleri oluşturmaktadır.
- Proje konularının seçiminde de Yerel Tarih Grupları'nın bireysel çalışmaları desteklenmeli, ortak bir amaç ve misyon çerçevesinde proje konuları geliştirip uygulanmalıdır. Projenin uygulanmasında üretilen bilginin toplumla paylaşılması önemsenmektedir. Bu amaçla çalışma konularının seçiminde, geniş grupların kendini içinde bulabileceği alanlara öncelik verilmesi, geniş bir katılım sağlanması için çaba harcanması, çalışmaların çeşitli kampanyalarla desteklenmesi, gençlerin toplumun dinamik kesimlerinin hedeflenmesi beklenmektedir.

- Üniversitelerle ve yerel yönetimlerle ilişkilerin geliştirilmesi ortak kamusal alan adına önem taşımaktadır. Devlet kuruluşlarıyla somut proje temelli ilişkiler kurarken, onların daha faaliyet göstermediği alanlara çalışmaya özen gösterilmesi, geri alan alanlarda tamamlayıcı bir çalışma anlayışının benimsenmesini destekleyecektir. Buralardan gruba katılanların grup içinde resmi kimlikleriyle değil, yurttaş kimliğiyle çalışması beklenmektedir.
- Yerel Tarih Grupları'nın yerel ve ulusal basınla ilişkilerinin geliştirilmesi amaçlanmalıdır. Bu bağlamda grubun basın sorumlusunun belirlenmesi ve bu sorumluların Yerel Tarih Grubu etkinliklerinin yerel ve ulusal basınlarda yer bulması için çalışan tarih vakfına göndermeleri beklenmektedir.
- Yerel Tarih Grupları, buldukları bölgelerdeki üniversite ve liselerde tarih kulübü oluşumunu desteklemesi ve gençlerin de bu kulüplere katılması açısından önem taşımaktadır.
- Kısa dönemde yürütülebilecek projeler üzerine çalışırken, uzun vadeli bir amaç olarak düşünülmesi ve bu amaçla advenet çalışmasının yapılması önemsenmelidir.
- Kent bazında katılımı artırabilmek ve devamlığı olan etkinlikler çevresinde bir araya gelebilmek amacıyla kent gezilerinin düzenlenmesi, bu gezilerin kentler arasında da sürdürülmesi olanağı değerlendirilebilir.
- Yerel Tarih Grupları'nın, yurtiçi ve yurtdışı fonların kullanabilme konusunda araştırmacı kendini gerçekleştirici çalışmalara başlaması süreklilik taşıyan yapıların oluşumu açısından önem taşımaktadır (Çelebi, 2001: 6-8).

Yukarıda da görüldüğü gibi 2000 yılında yapılan değerlendirme toplantısı boyunca üzerinde durulan konu, daha sonraki dönemin beklenti ve yaklaşımlarını genel hatlarıyla belirlemek olmuştur ve her grup kendini daima geliştirmeyi amaçlamıştır.

2.9. YEREL TARİHİN KAYNAKLARI

Yerel tarihin ne anlama geldiğini ve amacının ne olduğunu öğrendikten sonra yerel tarihin kaynaklarının neler olduğuna biraz değinelim. Kaynaklar, insanların

geçmişteki faaliyetlerinden geriye kalan her türlü bulguyu içerir (Göç, 2008: 20). İşte bu bulgular yerel tarih öğretiminin gerçekleştirilmesinde bizlere yardımcı olur.

Ülkemizde yerel tarih ile ilgilenen insanlar sadece arşivlerdeki belgelere bağlı kalarak araştırma-inceleme yapmakta ve başka kaynakları kullanmayı kapılarını kapatmış durumdadırlar. Bunu yapanlar sadece amatör diye adlandırdığımız insanlar değil, aynı zamanda bu işi profesyonel araştırmacılar bile yapmaktadır. Oysa ülkemiz tarihi kaynaklar bakımından oldukça zengindir ve birçok yapı, geçmişimize ışık tutabilir (Danacıoğlu, 2001: 173).

Ülkemiz yerel tarihe kaynak olabilecek birçok unsuru bünyesinde barındırmaktadır. Ancak ülkemizde tarihsel geleneğin geçmişi yukarıda da belirttiğimiz gibi arşivlerde aramaya odaklı olduğu söylenebilir (Avcı Akçalı, 2007: 67). Bu yüzden yerel tarihimizi incelemek istersek daha çok yazılı kaynaklardan yararlanacağımızı belirtmekte fayda vardır.

Yerel tarihin öğretiminde kullanılacak kaynakları şu şekilde sıralayabiliriz:

- Kitaplar ve Diğer Yazılı Kaynaklar: Genel eserler, yerel bibliyografya ve tarihler, periyodik yayınlar, rehber kitapları, hatıralar, gazeteler ve nutuklar.
- Haritalar: Modern haritalar, tarihsel haritalar, ilçe haritaları ve kırsal kesim haritaları.
- Jeolojik ve Coğrafi Unsurlar: Kayalar, şekiller, kalıntılar, drenajlar, iklim, toprak ve bitkiler.
- İsimler: Soyadları, bina, kasaba, köy, mezra, cadde isimleri.
- Arkeolojik Kalıntılar: Taşınabilir materyaller ve saha kalıntıları.
- Binalar: Bina grupları, bina amblemleri, sınır yapıları, okullar, evler, hanlar ve dini yapılar.
- Arşivler: Basılı yazılımlar, orijinal dokümanlar, arşiv depolarındaki kayıtlar, ailelerin ellerinde bulunan belgeler, ilçelerdeki resmi yazılar ve şirket arşivleri.
- Resim ve Diğer Görseller: Tablolar, portreler, gravürler, fotoğraflar vb.
- Yollar, Kanallar ve Demiryolları: Tarihi yollar, kanallar ve demiryolları.
- Endüstri Kuruluşları: Fabrikalar, atölyeler vb.

- Televizyon ve Radyo Programları: Radyo programları, televizyon programları, belgeseller vb. (Douch, 1972; Mays, 1974; Pluckrose, 1995; Griffin ve Lomas, 1997; Akt. Demircioğlu, 2005: 71-72).

Yerel tarih kaynaklarından birisi de salnamelerdir. Salnamelerde vilayetlerdeki idareciler, idari yapı, bölgenin coğrafi ve iklim özellikleri, ekonomik faaliyetleri, okulları, kütüphaneler hakkında bilgi vermektedir (Eyrice, 2005: 7).

Ayrıca ülkemizde yerel tarih konusunda tarih vakfının verdiği destekle birtakım sivil girişimler ortaya çıkmıştır (Eyrice, 2005: 9). Bu girişimler buldukları yerlerde önemli yerel tarih çalışmaları ortaya koyarak insanların yaşadığı yerlerle ilişkisini güçlendirmeyi amaçlamıştır.

2.10. YEREL TARİHİN FAYDALARI

Yerel kelimesini iki açıdan ele almak gerekir. Bunlardan birincisi, yaşadığımız çevre, ikincisi ise bu çevrede oluşan topluluktur. Aynı topluluk içinde yaşayan insanların birbirlerine karşı sorumlulukları gelişir ve bu çevrede kurdukları ilişkiler yaşamlarına anlam katar (Tekeli, 2001: 186-187).

Öğretmenler yerel tarih uygulamaları sayesinde, öğrencilerin dikkatlerini yaşadığı topluma çekmeye yardımcı olur. Yani yerel tarih, güncel hayatla yaşamı birleştirir. Yerel tarih çalışmalarını okul dışında yürüten öğrenci ise pek çok insanla iletişim kurarak araştırma yapmakta ve hayatını sorgulayabilmektedir (Tunç Şahin, 2011: 455).

Yerel tarihte ortak beklentiler, ortak değerler, ortak inanç ve ibadetler, ortak bir amaç uğruna savaşlar olduğu sürece, o toplumdaki insanların ilişkileri arasında sıkı bir bağ oluşur. Ayrıca bu tip toplumdaki insanlar kendilerini bulunduğu topluma adayarak, yani kendinde aidiyet duygusu oluşturarak kendini toplumun değişmez bir parçası kabul ederler. Dünyanın herhangi bir yerinde yaşamak gibi bir boşluktan kurtulup aidiyeti olan bir yaşamı daha mutlu bir şekilde sürdürecektir (Erten, 2001: 129).

Yerel tarihin faydalarından bir diğeri de dış dünya ile okul arasındaki sınırların aşılmasına yardımcı olmasıdır. Öğrencilerin yerel tarih ile ilgili çalışmaları

boyunca arşivci, müzeci, yerel tarihçi gibi ilgililerle yapacakları görüşmeler, öğrencilerin çevrelerindeki kültürel ve tarih zenginliklerin farkına varmalarına ve onlarda belki de ömür boyu sürececek bir kültür ve tarih zevkinin oluşmasına yardımcı olacaktır (Aktekin, 2001: 208).

Ayrıca eğitimciler ve öğretmenler yerel tarihin faydalarını her geçen gün artırmaktadır. Öğretmenler yerel tarih uygulamaları boyunca öğrencilerin dikkatlerini yaşadığı, bağlı bulunduğu ve birbirlerini etkilediği topluma çekmeye çalışırlar. Yani yerel tarih ile güncel hayatı ilişkilendirmeye çalışırlar (Tunç Şahin, 2011: 455).

“Yerel tarihe dayalı öğretim etkinlikleri aracılığıyla öğrencilerde eğitimsel, psikolojik ve tarihsel açıdan önemli davranış değişiklikleri meydana getirmek mümkündür. Yerel tarih, güncel hayatla yaşamı bir araya getirir. Sınıfın dışında yerel tarih çalışması yürüten bir öğrenci, okul dışında pek çok insanla temasa geçmekte, araştırma yapmakta ve sorgulamaktadır. Bu etkinlik aracılığıyla, sınıf içinde kazanılması mümkün olmayan pek çok beceri ve niteliği kazanabilmektedir. Öğrenci, bu alana dayalı çalışmalar neticesinde ait olduğu topluluğa daha fazla bağlanmakta ve öğrencide aidiyet duygusu gelişmektedir. Başka bir deyişle ait olduğu topluma manevi olarak bağlanmakta ve o toplumun bir üyesi olma bilinci kazanmaktadır. Yerel tarih çalışmalarıyla her şeyden önce geçmiş günümüze getirilmektedir. Bilindiği üzere, günümüzden çok uzun bir zaman önce yaşanan olayların, bugüne getirilerek anlatılmasında problemler yaşanmaktadır. Yerel tarih, bu zorluğun aşılmasına yardımcı olduğu gibi, öğretilmesi çok zor olan pek çok tarihsel kavramın rahatlıkla öğretilmesine de yardımcı olmaktadır” (Demircioğlu, 2005: 79).

2.11. YEREL TARİHİN SINIRLILIKLARI

Yerel tarihin sınırlılıklarından biri yerel tarih öğretimine dayalı etkinliklerin hazırlanmalarının çok zaman almasıdır. (Demircioğlu, 2005: 79). Yine aynı şekilde (Tunç Şahin, 2011: 455) belirttiği gibi her geçen gün öğretmenler için uygulanmasının zorlaşmasıdır. Çünkü her geçen gün yerel tarih kapsamı genişlerken, müfredatta, Sosyal Bilgiler dersi içinde yerel tarihe ayrılan zaman artmamaktadır.

Yerel tarihin diğer bir sınırlılığı da, bir yerel tarihçinin veya yerel tarihi öğretim etkinliklerinde kullanacak olan öğretmenlerin, tarihsel verilerin sınırlılıklarını bilmeleri gerekmektedir (Demircioğlu, 2005: 72). Eskiden yerel tarih ile yapılan çalışmalara, çalışma yapanın kendi düşünce ve fikirlerini çalışmalarına aktarmış olabileceği düşüncesi ve geçmişten günümüze ulaşan kalıntılarda hata ve eksiklerin de olabileceği olasılığıyla, yerel tarihi öğretmek isteyen öğretmenler veya yerel tarihçiler geçmişten kalan kalıntıları dikkatle incelemelidirler.

Yerel tarih çalışmalarında öğrencilerin ilgileri genellikle kendilerine en yakın olan çevrelere olur. Bu çevredeki tarihsel kalıntıların kılığı veya zarar verilmiş olmaları da Yerel Tarihin sınırlılıkları arasında sayılabilir (Avcı Akçalı, 2007: 81).

Ders kitaplarındaki aktivite eksikliği ve kitapların öğrencileri problemlerle karşılaştırıp bunlara çözüm üretmek yerine, kitapların öğrenciye ezbere zorlaması da önemli bir eksiklik (Yıldız, 2003: 183). Yakın bir tarihe sahip olan yerel tarih, gelecek ve günümüz ile ilişkilendirilmelidir. Yani öğrenciler her zaman geçmişe yolculuk etmemeli, aynı zamanda geleceğe de güvenle bakabilmelidir. Bunun için öğrencilere bu tür konular öğretilirken ezbere dayalı eğitim-öğretimden uzak durulmalı, olayların ve durumların sebeplerini bilen, merak eden ve sorgulayan öğrenci tipi yetiştirmek esas alınmalıdır. Buradaki asıl amaç öğrenmeyi öğrenmek olmalıdır.

Yerel tarihe dayalı bir öğretim öncesi öğretmenlerin dikkat etmesi gereken en önemli hususlardan birisi de öğrencilerin hazır bulunuşluk seviyesidir. Hazır bulunuşluk seviyesi, öğrencinin belirli bir konuya giriş seviyesidir ve konuyla ilgili ön bilgi ve tutumunu içerir. İleri düzeyde giriş seviyesine sahip olan öğrenciler için karmaşık, soyut ve çok yönlü etkinlikler düzenlenebilir. İleri düzeyde giriş seviyesine sahip olmayan öğrenciler için ise daha basit ve somut etkinlikler düzenlenmelidir (Yenilmez ve Kakmacı, 2008: 530). Görüldüğü gibi öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri etkinliklerin verimli geçmesinde çok önemlidir.

Bir başka deyişle yerel tarihe dayalı bir öğretim öncesi dikkat edilmesi gereken hususları aşağıdaki gibi sıralayabiliriz:

- Dersin hedef ve davranışları ışığında, işlenecek konuya uygun bir yerel tarih çalışma alanı belirlenir.
- Yerel tarih çalışmasıyla, öğrencilere kazandırılacak olan nitelik ve beceriler açıkça ortaya konulur.
- Yerel tarih öğretim ilkelerinin sınıf dışında yapılması halinde, çalışmanın yapılacağı çevre incelenir ve öğrencilerin çalışmasına uygun bir hale getirilir.
- Uzak geçmiş, yakın geçmiş ve günümüz ilişkisinin öğrencilere nasıl verilebileceği planlanır.
- Çalışmanın nasıl yürütüleceğine yönelik öğrenciler önceden bilgilendirilir ve öğrenci grupları belirlenir.

- Yerel tarih öğretim etkinliğinin daha verimli hale getirilebilmesi için, çalışma yaprakları hazırlanır ve bu çalışma yapraklarının nasıl kullanılabileceği öğrencilere öğretilir.
- Sınıf dışında yapılacak çalışmalarda ailelerden ve milli eğitim müdürlüklerinden gerekli izinler alınır.
- Yerel tarihe dayalı çalışma sonucunda, davranış değişikliklerinin meydana gelip gelmediği görmek amacıyla, ne tür ölçme ve değerlendirme yaklaşımlarının uygulanacağına karar verilir (Demircioğlu, 2005).

Ayrıca yerel tarih öğretiminde öğretmenlerin en çok zorlayan nokta, planlanmış bir eğitim sürecinin olmasıdır. Şöyle ki, gerek İlköğretim derslerinde, gerekse Ortaöğretim derslerinde öngörülen müfredat bakanlıkça öğretmenler adına her bir ders için yapmış ve uygulamada görece bir açık alan bırakmıştır. Ne kadar farklı uygulamalar yapılmak istense de aşağıdaki güçlükler yerel tarih öğretiminin önünde set olarak durmaktadır:

1. Müfredatın içerdiği konuların kapsamı, zamanlaması ve bilgi yoğunluğu
2. Güncellikten kopuk, öğretmen tarafından biçimlendirilen ders yöntem ve teknikleri
3. Ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin müfredat kaynaklı olması
4. Donanım ve malzeme gibi araç-gereç kullanımından kaynaklanan sıkıntılar
5. Dersi gereksiz bulan öğrenci topluluğudur (Şahbudak Taş, 2001: 190)

3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örnekleme, veri kaynakları, veri toplama aracı ve verilerin analizi ile ilgili açıklamalar yer almaktadır.

3.1. ARAŞTIRMA MODELİ

Araştırmada nitel araştırma tekniklerinden durum çalışması modeli uygulanmıştır. Durum çalışmalarında çalışılacak durumlara bir birey, bir kurum, bir grup veya bir ortam örnek oluşturabilir. Bu modelin en temel özelliği de birkaç durumun derinliğine araştırılmasıdır. Yani bir duruma ilişkin etkenler (ortam, bireyler, olaylar, süreçler, vb.) bütüncül bir yaklaşımla araştırılır ve ilgili durumu nasıl etkiledikleri ve ilgili durumdan nasıl etkilendikleri üzerinde odaklanılır (Yıldırım ve Şimşek, 2006: 77).

Tezin uygulama bölümünde ise Uşak ili örnekleminde İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin yerel tarihe dair duygu, düşünce ve faaliyetlerini öğrenmek amacıyla açık uçlu sorular sorularak yarı yapılandırılmış mülakat (görüşme) uygulanmıştır.

3.2. ÇALIŞMA GRUBU

Araştırmanın çalışma grubunu Uşak ili merkez ve ilçelerinde bulunan, Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı ilköğretim okullarında görev yapan Sosyal Bilgiler öğretmenleri oluşturmaktadır.

Araştırma kapsamında Uşak ili merkez ve ilçelerinde görev yapan 123 Sosyal Bilgiler öğretmeninden 15 Sosyal Bilgiler öğretmenine mülakat uygulanmıştır. Araştırmaya katılan 15 Sosyal Bilgiler öğretmenin 4'ü merkez okullarından olup diğer 11 tanesi ilçe okullarında görev yapmaktadır. Araştırmada her ilçeden öğretmene yer verilmiştir. Bu sayede örneklemin coğrafi temsili sağlanmak istenmiştir. Böylece araştırmada kasıtlı örnekleme tekniği kullanılmıştır.

3.3. VERİ KAYNAKLARI

Araştırmanın veri kaynağını Uşak ili merkez ve ilçelerinde görev yapan 123 Sosyal Bilgiler öğretmeninden 15 'i (% 12.2) oluşturmaktadır.

3.4. VERİ TOPLAMA ARACI

Bu çalışmada kapsam geçerliliği için uzman görüşü alınmıştır. İlk etapta İlköğretim Sosyal Bilgiler ders müfredatı, konuyla ilgili kitaplar, makaleler, tezler incelenmiş ve literatür çalışması yapılarak yerel tarihin önemi vurgulanmıştır. Daha sonra İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretmenlerine araştırmacı tarafından irdelenmiş, yarı yapılandırılmış mülakat formu hazırlanmıştır. Hazırlanan bu form ile Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin yerel tarihe dair düşünce ve faaliyetleri öğrenilmek istenmiştir. Bu mülakat esnasında araştırmaya katılan İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin mülakat sorularına verdikleri cevaplar ses kaydına alınarak Word dosyasına aktarılmıştır. Word dosyasına aktarılan bu cevapların her satırına satır numarası verilmiştir. Daha sonra araştırmaya katılan İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin vermiş olduğu cevaplara kodlamalar yapılmıştır ve veriler analiz edilmiştir.

3.5. VERİ ANALİZİ

Mülakat sorularına verilen cevaplar, katılımcı sayıları, oranları ve daha önce konu üzerine edinilen bilgiler ışığında betimsel olarak yorumlanmıştır.

Araştırmada öğretmenlere sorulan yerel tarih hakkındaki düşünce ve yerel tarihi kullanımına dönük mülakat sorularına verilen cevaplar incelenmiştir. Verilerin analizi esnasında çalışmanın güvenilirliğini artırmak için 3 alan uzmanına kodlamalar yaptırılmıştır.

Yapılan mülakatların analizi sırasında veriler kodlama yoluyla kategorilere ayrılmıştır. Veriler ilk etapta 39 koda ayrılmıştır, daha sonra bu kodlar kendi aralarında ilişkilendirilerek bu sayı 22'ye düşürülmüştür. Bu kodlara kısaca değinecek olursak: Önemli, Gerekli, Gezi-Gözlem, Teknolojiyi Kullanma, Düz

Anlatım, Sözlü (Hikayeci) Tarih, Soru-Cevap, Ev Ödevi, Araştırma-İnceleme, Proje-Performans, Yakından-Uzağa, Merak, Motivasyon, İlgi, Yaparak-Yaşayarak Öğrenme, Kalıcılık, Kültür, Milli Bilinç, Maddi Sorunlar, Müfredat, İzin, Hazır bulunuşluk, Belge ve Doküman Eksikliği, Kişisel Bilgi Eksikliği

4. BULGULAR VE YORUMLAR

4.1. BULGULAR VE YORUMLAR

İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin “Yerel Tarih Hakkında Düşünce ve Görüşleri Nelerdir?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar.

İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretmenlerine görüşmede 1. soru olarak “Yerel tarih hakkında düşünce ve görüşleriniz nelerdir?” sorusu yöneltilmiştir. Bu sorunun yanıtına ilişkin araştırmaya katılan İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin hepsi yerel tarih hakkında olumlu bir görüş bildirmişlerdir. Araştırmaya katılan öğretmenlerden bazıları Sosyal Bilgiler dersinde yerel tarih kullanmanın önemini ve gerekliliğini vurgulamışlardır. Ayrıca görüşme yapılan İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretmenlerinden bazıları Sosyal Bilgiler müfredatında yeteri kadar yerel tarihin olmadığını da vurgulamıştır.

Yerel tarih hakkında olumlu düşünce ve görüşlere sahip olan ve yerel tarihin önemli olduğunu vurgulayan İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretmenlerinden K. 1, *“Tarih öğretiminde yerel tarihin yani kendi bulunduğumuz yerin tarihini öğrenmek çok önemli.”* (st. 5-6) biçiminde görüş bildirmiştir. K. 11 ise, *“Öğrencilerimizin yaşadıkları bölgelerimizin tarihini bilmeleri her zaman daha iyidir. Tarihini bilen öğrenci her zaman gelecekle ilgili daha önemli kararlar verebilir. Bu sebepten dolayı herkesin bulunduğu bölgenin tarihini bilmesi çok önemli.”* (st. 558-561) biçiminde görüş bildirmiştir. Bu görüşlerden de anlaşıldığı gibi İlköğretim Sosyal Bilgiler müfredatında yer alan yerel tarihin önemi belirtilmiştir. Ayrıca kendi yaşadığı yerin tarihini bilen öğrencilerin gelecekle ilgili daha kalıcı kararlar vereceğinin önemi de vurgulanmıştır.

Yerel tarih hakkında olumlu düşünce ve görüşlere sahip olan ve yerel tarihin gerekli olduğunu vurgulayan İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretmenlerinden K. 1, *“Aslında öğrencinin kendi tarihini bilmesi zaten gerekli. Hele bide kendi bölgesinde kendi yaşadığı çevredeki tarihi bilirse fevkaledenin fevkinde bi şey olur yani.”* (st. 12-13) biçiminde görüş bildirmiştir. K. 14 ise, *“Yerel tarih, yaşadığımız yerin tarihi. En başta bence onu bilmemiz lazım. Sosyal Bilgiler öğretmeni olarak en başta yaşadığımız çevrenin tarihini bilmemiz lazım. Bu bakımdan yerel tarih çalışmalarına takip etmek ve katılmak da gerekli.”* (st. 558-561) biçiminde görüş bildirmiştir. Bu

görüşlerden de anlaşıldığı gibi İlköğretim Sosyal Bilgiler dersi müfredatında yer alan yerel tarih çalışmalarının takip edilmesi ve özellikle de bireylerin kendi yaşadığı yerin tarihinin bilinmesinin gerekliliği vurgulanmıştır.

İlköğretim Sosyal Bilgiler müfredatında yeteri kadar yerel tarih yer almamaktadır diyen İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretmenlerinden K. 6, *“Müfredatımızda kesinlikle yeteri kadar yerel tarihe değinilmiyor. Neredeyse hiç değinilmiyor da diyebiliriz. Çünkü konularda yerel tarih konuları kesinlikle yok.”* (st. 350-351) biçiminde görüş bildirmiştir. K. 11 ise, *“Müfredatta yerel tarih yeteri kadar yok. Zaten kitaplar Ankara’da basıldığı için genellikle uzaktan eğitim olacak şekilde yapılıyor. Öğretmenler kendi bilgileriyle tamamlamaya çalışıyorlar.”* (st. 564-566) biçiminde görüş bildirmiştir. Yukarıdaki görüşlerden de anlaşıldığı gibi araştırmaya katılan bazı öğretmenler İlköğretim Sosyal Bilgiler dersi müfredatında yerel tarihin yeteri kadar yer almadığını ve değinilmediğini savunmuşlardır. Ayrıca bu eksikliğin öğretmenler tarafından kendi bilgileriyle tamamlamaya yönelik çalışmalarından da bahsedilmiştir.

Görüldüğü gibi İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin çoğu yerel tarih hakkında olumlu görüşe sahiptirler. Ayrıca araştırmaya katılan bazı öğretmenler yerel tarihin önemli ve gerekli olduğunu belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan bazı öğretmenler de yerel tarihin müfredatta yeteri kadar yer almadığını dile getirmişlerdir.

İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin “Derslerinizde Yerel Tarihe İlişkin Bilgileri Kullanıyor Musunuz? Gereçleriyle Açıklar Mısınız?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar.

İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretmenlerine görüşmede 2. soru olarak “Derslerinizde yerel tarihe ilişkin bilgileri kullanıyor musunuz? Gereçleriyle açıklar mısınız?” sorusu yöneltilmiştir. Bu sorunun yanıtına ilişkin araştırmaya katılan İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin çoğu derslerinde yerel tarihi kullandıkları görüşünü savunmuşlardır. İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretmenlerinden bazıları ise derslerinde yerel tarihi kullanamadıklarını savunmuşlardır. Bu öğretmenler müfredat, belge ve doküman eksikliği vse kişisel bilgi eksiklikleri nedeniyle derslerinde yerel tarihi kullanamadıklarını bildirmişlerdir.

Yerel tarih ile ilgili bilgileri derslerde kullanamayan ve bunun da müfredattan kaynaklandığını dile getiren İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretmenlerinden K. 5, *“Yerel tarih ile ilgili derslerde yani genel tarih konuları içerisinde böyle konuların müfredat içerisinde yer almıyor. Fakat yerel tarih ile ilgili işte turizm konuları geldiği zaman çevremizdeki turistik alanları anlatırken bunların tarihleri hakkında da öğrencilerimize bilgi vermeye çalışıyoruz.”* (st. 320-323) biçiminde görüş bildirmiştir. Görüldüğü gibi araştırmaya katılan K. 5, yerel tarih konularının İlköğretim Sosyal Bilgiler müfredatında yeteri kadar yer almadığını belirtmiştir. Ancak yerel tarih ile ilgili turizm gibi konular geldiğinde öğretmenler öğrencilerine ek bilgi vermeye çalışmışlardır. K. 7, *“Yeri geldiğinde ders kaynaklarımızda bunları belirtiyoruz. Özellikle biz 6. sınıfta Anadolu Medeniyetleri, 7. sınıfta Osmanlı İmparatorluğu ve Selçuklu’dan bahsederken bu bölgelerden de bahsediyoruz.”* (st. 396-398) biçiminde görüş bildirmişlerdir. Görüldüğü gibi araştırmaya katılan K. 7, yerel tarih konularının müfredat gereği kullandığını savunmuştur. Anadolu Medeniyetleri’nden, Osmanlı Devleti’nden ve Selçuklu’dan bahsederken yerel tarihe değindiğini de belirtmiştir. K. 9, *“Tabii ki mecburen kullanıyorsunuz zaten. Özellikle Sosyal Bilgilerin tarihle ilgili konuları hatta ve hatta coğrafya konuları işlerken mecburen kullanıyorsunuz. Turizm konusunda gezilecek görülecek yerleri anlatırken kullanıyorsunuz.”* (st. 492-494) biçiminde görüş bildirmiştir. Görüldüğü gibi araştırmaya katılan K. 9’da, yerel tarihi kullandığını vurgulamıştır. Sosyal Bilgiler dersinde tarih, coğrafya ve turizm konularında gezilecek ve görülecek yerleri anlatırken yerel tarihi kullandığını belirtmiştir. K. 10, *“Derslerimizde yerel tarihi ayrı bir ders olarak göstermiyoruz. Eğer ders konuları müfredat içerisinde varsa, ilintili ise bağlantı varsa o şekilde üzerinde duruyoruz. Daha çok işte inkılâp tarihi ile ilgili bağlantı oluyor. Diğer konular ile ilgili de bağlantısı, ilintisi varsa üzerinde duruyoruz. Çünkü öğrencilerin normal genel tarih içerisinde yerel olarak da buldukları yerin geçmişini bilmelerinde yarar var.”* (st. 518-522) biçiminde görüş bildirmiştir. Görüldüğü gibi araştırmaya katılan K. 10, yerel tarihin müfredatta ayrı bir ders olarak gösterilmediğini belirtmiştir. Fakat yerel tarihle ilintili veya bağlantılı bir konu olduğunda yerel tarihe değindiğini dile getirmiştir. Bu bağlantının da daha çok inkılâp tarihi konularında olduğunu vurgulamıştır. K. 14 ise, *“Evet. Derslerimde bunlara ilişkin bilgileri kullanıyorum. Çünkü konularımız gereği kullanıyoruz. Özellikle hem 6. sınıflara, hem 7. sınıflara, hem de 8. sınıflarda yerel tarih çalışmalarını izliyoruz. Kendi çalışmalarımın da bahsediyorum öğrencilere.*

Örneğin konu içersinde. Yani konularımız gereği, müfredat konularımız gereği var.” (st. 680-683) biçiminde görüş bildirmiştir. Görüldüğü gibi araştırmaya katılan K. 14 ise, konular gereği yerel tarihi derslerinde kullandığını savunmuştur. Özellikle 6. sınıf, 7. sınıf ve 8. sınıflarda yerel tarih çalışmalarını izlediğini ve kendi çalışmalarından da öğrencilere bahsettiğini belirtmiştir.

Yerel tarih ile ilgili bilgileri derslerde kullanamayan ve bunun da belge ve doküman eksikliğinden kaynaklandığını dile getiren İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretmenlerinden K. 1, *“Tarihi bir olay olmaması tabii yerel tarihte kullanamamızın bir nedeni. Yani sınırlı.”* (st. 33-34) biçiminde görüş bildirmişlerdir. K. 6, *“Çok sınırlı, yani çok az.”* (st. 355) biçiminde görüş bildirmiştir. K. 8 ise, *“Kitaplarda, ders kitaplarında bu konuda bir şey yok.”* (st. 461) biçiminde görüş bildirmiştir. Yukarıdaki görüşlerden de anlaşıldığı gibi araştırmaya katılan bazı öğretmenler ders kitaplarında yeteri kadar tarihi bir olayın olmamasını dile getirmişlerdir. Bu sebepten dolayı yerel tarihi derslerde kullanamadıklarını belirtmişlerdir.

Yerel tarih ile ilgili bilgileri derslerde kullanamayan ve bunun da kişisel bilgi eksikliklerinden kaynaklandığını dile getiren İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretmenlerinden K. 5, *“Tarihi yerler hakkında bilgiler bizim de eksik. Bizim de bilgilerimiz eksik olduğu için öğrencilere bunu anlatmakta bir takım sorunlar yaşıyoruz.”* (st. 338-339) biçiminde görüş bildirmiştir. K. 8 ise, *“Genelde yerel tarih konusunda öğrencilerin ve bizlerin az bilgiye sahip olduğumuzu düşünüyorum.”* (st. 457-458) biçiminde görüş bildirmiştir. Görüldüğü gibi araştırmaya katılan bazı öğretmenler yerel tarih hakkında kendilerinin de birtakım eksikliklerinin olduğunu dile getirmişlerdir.

Görüldüğü gibi İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin çoğu yerel tarihi derslerde kullandıklarını savunmuşlardır. Fakat araştırmaya katılan bazı öğretmenler ise yerel tarihi derslerde kullanamadıklarını dile getirmişlerdir. Bunun da nedeni kişisel bilgi eksikliği, belge ve doküman eksikliği ile müfredat olduğunu belirtmişlerdir.

İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin “Yerel Tarih Öğretiminde Kullanılabilecek Yöntem, Teknik ve Etkinlikler Hakkındaki Görüşleriniz Nelerdir? Sorusuna Verdikleri Yanıtlar.

İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretmenlerine görüşmede 3. soru olarak “Yerel tarih öğretiminde kullanılabilecek yöntem, teknik ve etkinlikler hakkındaki görüşleriniz nelerdir? sorusu yöneltilmiştir. Bu sorunun yanıtına ilişkin araştırmaya katılan İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretmenlerinden çoğu yerel tarih öğretiminde birtakım yöntem, teknik ve etkinlikleri savunmuşlardır. Görüşme yapılan İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin tamamı gezi-gözlemi savunmuştur, Bunu teknoloji kullanma, düz anlatım, sözlü (hikâyeci) tarihi, soru-cevap, ev ödevi-araştırma-proje/performans, yakından uzağa yöntem, teknik ve etkinliklerini takip etmiştir.

Yerel tarih öğretiminde gezi-gözlem etkinliğinin kullanılabileceğini savunan İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretmenlerinden K. 2, “*Burada en önemli yöntem gezi-gözlemdir. Mesela tarihi bir cami varsa bir hamam, bir köprü, bunların gezilip görülmesi, orda o tarihi köprüünün veya caminin ne zamandan kaldığı, niçin yapıldığı, işte tadilat gördüyse bunların anlatılması lazım.*” (st. 130-132) biçiminde görüş bildirmiştir. K. 7, “*Biz sene sonlarına gezi ayarlıyoruz daha çok. Bu konuda hani anlatmaktan ziyade görmesi çok önemli çocuğun. Gezerek görmesi, öğrenmesi daha güzel. Teknik olarak çocukları bunlara yönlendirebiliriz.*” (st. 409-413) biçiminde görüş bildirmiştir. K. 10 ise, “*İlgili yeri tarif ediyoruz. Orayı mümkünse izin alarak göstermeye çalışıyoruz. Çünkü Sosyal Bilgiler dersinde en iyi öğrenme şekli –bütün diğer derslerde de aslında aynı- yaşayarak öğrenmedir. Mümkün olduğunca çocukların onu yaşamalarını sağlamaya çalışıyoruz.*” (st. 527-530) biçiminde görüş bildirmiştir. Yukarıdaki görüşlerden de anlaşıldığı gibi İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin hepsi yerel tarih öğretiminde gezi-gözlem etkinliğini kullanılmasını dile getirmişlerdir. Araştırmaya katılan bazı öğretmenler ise tarihi yerlerin; hamam, cami, köprü ... vb. yerlerin gezilmesinin gerekliliğinden bahsetmişlerdir.

Yerel tarih öğretiminde teknolojiyi kullanmayı savunan İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretmenlerinden K. 1, “*Kendimiz gezi yerlerine gidip, video kaydedip, slayt şeklinde veya video şeklinde izleyebiliriz. Herhangi bir müzeye gidip ordan fotoğraf çekebilir, onları görsel olarak sunabiliriz. Yani materyaller kullanmamız gerekir.*”

(st. 42-44) biçiminde görüş bildirmiştir. K. 3, *“Tarihi yerlere bizzat gidip, görüp fotoğraflanması ve onu da sınıfa getirirsek, görmemiş olan öğrencilerimiz de görmüş oluyor.”* (st. 221-222) biçiminde görüş bildirmiştir. K. 13 ise, *“Okulumuz teknik donanma açısından gerçekten iyi sayılabilecek okullar arasında yer alıyor. Herhangi bir sorun yaşamıyoruz. Görsel filmler veya gerekiyorsa televizyon, çocuklara tanıtım amaçlı bunları yapabiliyoruz.”* (st. 672-674) biçiminde görüş bildirmiştir. Bu görüşlerden anlaşıldığı gibi araştırmaya katılan bazı öğretmenler yerel tarih öğretiminde teknolojiyi kullanmayı savunmuşlardır. Gezilip görülen yerlerin fotoğraflarının çekilmesinin, videolarının kaydedilmesinin ve bu yerlerin slayt şeklinde veya video şeklinde izletilmesinin öneminden bahsetmişlerdir.

Yerel tarih öğretiminde düz anlatım tekniğini savunan İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretmenlerinden K. 3, *“Öncelikle öğrencilere kısa bilgiler veriyorum”* (st. 215) biçiminde görüş bildirmiştir. K. 10 ise, *“Genelde öncelikle olarak o komıyla bağlantısı olan kısımla ilgili öğrencilerin çevreden, ailelerinden, arkadaşlarından edindiği bilgi varsa, onları alıyoruz. Daha sonra kendi bilgilerimizi anlatım tekniği kullanarak vermeye çalışıyoruz.”* (st. 525-527) biçiminde görüş bildirmiştir. Bu görüşlerden de anlaşıldığı gibi araştırmaya katılan öğretmenlerden bazıları yerel tarih anlatımında düz anlatım tekniğini savunmuşlardır.

Yerel tarih öğretiminde sözlü (hikâyeci) tarihi savunan İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretmenlerinden K. 1, *“Konuşarak dedesinden o günün şartlarını dinleyerek belki bir şeyler öğrenebilir. Yani sözlü tarih çalışması yaparsa faydası olur.”* (st. 48-49) biçiminde görüş bildirmiştir. K. 2, *“Yani tarih yaşlıların hafızasında, onlarla görüşülüp mülakat yapılırsa veya onların Kurtuluş Savaşı veya daha öncesiyle ilgili bilgileri kaydedilse, dediğimiz gibi çok önemli bir husus soru görüş şeklinde yapılabilir. Çok güzel de bilgi toplanır yani.”* (st. 139-142) biçiminde görüş bildirmiştir. K. 4, *“Yerel insanlar vardır örnek veriyorum. Önemli Kurtuluş Savaşı’ni yapan insanlar. O insanları birebir tanıyarak tarihi işlersek kafasında kalıcı olur. Somut olur yani.”* (st. 300-301) biçiminde görüş bildirmiştir. Bu görüşlerden de anlaşıldığı gibi araştırmaya katılan öğretmenlerden bazıları yerel tarih öğretiminde sözlü (hikâyeci) tarihi savunmuşlardır. Ayrıca öğretmenler öğrencilerin yaşlılarla konuşarak o günün şartlarını dinlemesini ve onlardan bir şeyler öğrenmesi gerektiğini dile getirmişlerdir.

Yerel tarih öğretiminde soru-cevap tekniğini savunan İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretmenlerinden K. 11, *“Tabiki soru-cevap şeklinde yani öğrencilerin ön bilgilerini öğrenmeye yönelik teknikleri kullanıyoruz. Ön bilgilerini ortaya çıkarmak için de soru-cevap tekniğini kullanıyoruz”* (st. 567-568) biçiminde görüş bildirmiştir. Bu görüşten de anlaşıldığı gibi araştırmaya katılan öğretmenlerden bazıları yerel tarih öğretiminde soru-cevap yöntemini savunmuşlardır. Ayrıca soru-cevap tekniğinin ön bilgileri çıkarmaya yardımcı olduğunu da dile getirmişlerdir.

Yerel tarih öğretiminde ev ödevi-araştırma inceleme-proje/performansı savunan İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretmenlerinden K. 3, *“Yerel tarihi derslerde kullanırken öğrencilerden o yerleri bizzat gidip görmesini, incelemesini, onlar hakkında bilgi toplamasını öğrencilerden istiyoruz.”* (st. 213-214) biçiminde görüş bildirmiştir. Bu görüşten de anlaşıldığı gibi araştırmaya katılan öğretmenlerden bazıları yerel tarih öğretiminde ev ödevi-araştırma inceleme-proje/performans etkinliklerini savunmuşlardır.

Yerel tarih öğretiminde yakından uzağa ilkesini savunan İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretmenlerinden K. 3, *“Bence yerel tarihin derslerde kullanılması gerekiyor. Çünkü öğrenci önce kendi çevresini bilmesi lazım, nerede yaşadığını bilmesi lazım, kendi çevresini öğrenerek daha geniş bir bilgiye sahip olabilir.”* (st. 223-225) biçiminde görüş bildirmiştir. K. 9, *“Önce öğrenci kendi çevresini tanıyacak ki, sonra ülkesini tanıyabilsin, ülkesinin tarihini anlayabilsin.”* (st. 507-508) biçiminde görüş bildirmiştir. K. 8, *“Zaten derslerimizi anlatırken yakından uzağa doğru, yani kendi köyümü, ilçesini bilirse, diğerlerini daha iyi öğrenir.”* (st. 478-479) biçiminde görüş bildirmiştir. K. 11, *“Eğitim verirken ilk önce yakın çevremizden başlayıp bunu uzağa doğru yaymam gerektiği için ilk mutlaka önce bulunduğum çevrede gözlemlediğim yerleri görüp daha sonra bunu kullanman gerekiyor yani. Zaten her zaman eğitimde yakından uzağa doğru ilkesi kullanılıyor.”* (st. 574-577) biçiminde görüş bildirmiştir. K. 14 ise, *“Önce çocuk yaşadığı yerin tarihini bilmeli. Yaşadığı yerin, bölgenin, sonra da ülkesinin. Yani bu hani bulunduğumuz alandan, dar kapsamdan geniş doğru, yakından uzağa doğru bilgilerini geliştirebilmeli bence.”* (st. 703-705) biçiminde görüş bildirmiştir. Bu görüşlerden de anlaşıldığı gibi araştırmaya katılan öğretmenlerden bazıları yerel tarih öğretiminde yakından-uzağa ilkesini savunmuşlardır. Ayrıca öğretmenler öğrencilerin önce kendi çevresini tanımalı ki, sonra ülkesini tanıyabilsin şeklinde görüş de bildirmişlerdir.

Görüldüğü gibi İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin çoğu yerel tarih öğretiminde kullanılabilecek yöntem, teknik ve etkinlikler hakkında en fazla gezi-gözlem ve teknolojiyen yararlanılabileceğini savunmuşlardır. Araştırmaya katılan öğretmenler yerel tarih öğretiminde en az ise düz anlatım ve soru-cevap tekniğinin kullanılabileceğini belirtmişlerdir.

İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin “Yerel Tarihin Eğitimde Kullanılmasına İlişkin Görüşleriniz Nelerdir? Gerekçeleriyle Açıklar Mısınız?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar.

İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretmenlerine görüşmede 4. soru olarak “Yerel tarihin eğitimde kullanılmasına ilişkin görüşleriniz nelerdir? Gerekçeleriyle açıklar mısınız?” sorusu yöneltilmiştir. Bu sorunun yanıtına ilişkin araştırmaya katılan İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretmenleri derslerinde yerel tarihin kullanılmasına ilişkin görüşlerini bildirmişlerdir. Görüşme yapılan İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretmenleri öğrencide merakın, motivasyonun, ilginin ve yaparak-yaşayarak öğrenmenin artacağını düşünmektedirler.

Yerel tarihin eğitimde kullanılmasının öğrencide meraks oluşacağını savunan İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretmenlerinden K. 2, *“Dedemizi veya geçmişimizi merak etme olayı vardır. Bir çocuğun yaşadığı bölgenin tarihini o bölge işte kimler tarafından kurulmuş, kendi ailesi oraya ne zaman gelmiş bunlar çok önemli ve merak edilen şeyler. Tabi burada öğrencinin merakını da buraya cezp etmek lazım. Bunu verdiği zaman tarihi daha zevkli hale getirir. Hele biraz evvel söylediğimiz yaşlılardan böyle hikâyeci tarihi aldığı zaman mesela bizim de nenelerimiz anlatırlardı. İşte buraya Yunanlar geldi, işte burada bir tane askeri yaktı.”* (st. 147-150) biçiminde görüş bildirmiştir. Bu görüşten de anlaşıldığı gibi araştırmaya katılan bazı öğretmenler, öğrenciye yaşadığı bölgenin tarihinin, o bölgede yaşamış kişiler tarafından anlatılması, öğrencide merak duygusu oluşacağını savunmuşlardır. Böylece öğrenci için o dersin zevkli hale geleceğini belirtmişlerdir.

Yerel tarihin eğitimde kullanılmasının öğrencide motivasyonu artıracığını savunan İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretmenlerinden K. 5, *“Öğrencilerin yaşadığı yerin tarihi içerisindeki önemini bilmesi tarih öğrenme konusunda onu daha hevesli hale getirebilir.”* (st. 115-116) biçiminde görüş bildirmiştir. K. 11 ise, *“Öğrencilerin*

bildiğiyse derse daha çok motive eder. Çünkü öğrenci her zaman bildiği bir şeyi, derste gördüğü zaman daha çok hoşuna gidiyor. Zaten bu sebepten dolayı ilk başta motive etmesi, motive ettikten sonra da, yani derse karşı daha ilgili olmasını sağlıyor.” (st. 578-580) biçiminde görüş bildirmiştir. Bu görüşlerden de anlaşıldığı gibi araştırmaya katılan bazı öğretmenler yerel tarihin derslerde kullanılmasının öğrencide motivasyonu sağlayacağını savunmuşlardır. Öğrencilerin yaşadığı yerin tarihini bilmesinin, onu derse karşı daha hevesli hale getireceğini vurgulamışlardır. Ayrıca öğrenci bildiği bir şeyi derste gördüğü zaman hoşuna gideceğini ve onun derse karşı motivasyonunun artmasını sağlayacağını belirtmişlerdir.

Yerel tarihin eğitimde kullanılmasının öğrencide derse karşı ilgiyi artıracığını savunan İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretmenlerinden K. 3, *“Öğrencilerin yakın çevresi daha çok ilgi çektiği için yerel tarih daha çok ilgi çekmektedir Çünkü soyut bir kavram için tarih, öğrencinin algulaması ve ilgisini çekmesi daha az, yakınındaki tarihi görüp incelemesi daha fazla ilgisini çekiyor ve daha istekli oluyorlar.”* (st. 226-228) biçiminde görüş bildirmişlerdir. K. 8 ise, *“Yerel tarihin derslerde kullanılması öğrencinin ilgisini artırıyor. Yani ben mesela kendi doğduğum, büyüdüğüm yer hakkında bir şey öğrendiğimde ilgim artıyor. Onu öğrenmek istiyorum.”* (st. 478-480) biçiminde görüş bildirmiştir. Bu görüşlerden de anlaşıldığı gibi araştırmaya katılan bazı öğretmenler yerel tarihin derslerde kullanılmasının öğrencide derse karşı ilgiyi artıracığını savunmuşlardır. Öğrencilerin kendi doğduğu ve büyüdüğü yer hakkında bir şey öğrenmesinin öğrencinin ilgisini çekeceğini de belirtmişlerdir.

Yerel tarihin eğitimde kullanılmasının öğrencide yaparak-yaşayarak öğrenmeyi güçlendireceğini savunan İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretmenlerinden K. 9, *“Önce çocuğun kendini bilmesi gerekiyor hani; nasıl kendi kişiliğini, kendi özelliğini tanıması gerekiyorsa, önce kendi şehrini, kendi çevresini, kendini bilecek ki daha sonra geliştirebilsin.”* (st. 504-506) biçiminde görüş bildirmiştir. K. 10, *“Çocuklar öncelikle kendi yaşadıkları şeyleri ve kendi görüşlerini öğrenirlerse, tarihle ilgili konuları daha iyi anlayabileceklerini düşünüyoruz.”* (st. 538-540) biçiminde görüş bildirmiştir. K. 14 ise, *“Ben Uşak tarihiyle ilgili şeyleri önce bilmeliyim, sonra konularımı ona uyarlayabilmeliyim. İşte 7. sınıflarda örneğin bu yıl ki kullandığımız kitapta Edirne’yi örnek vermiş. Seyyahların Gözüyle Osmanlı diyor. Örneğin böyle bi konumuz var. Bunları Uşak’a uyarlayıp Seyyahların Gözünde Uşak. Ya da Uşak’ın özellikleri, Uşak’ın yerel tarihi. Bunları uygulamaya*

çalışıyorum. Yani komularım ile ilişkilendirmeye çalışıyorum tamamıyla.” (st. 696-702) biçiminde görüş bildirmiştir. Yukarıdaki görüşlerden de anlaşıldığı gibi araştırmaya katılan bazı öğretmenler yerel tarihin derslerde kullanılmasının öğrencinin yaparak-yaşayarak öğrenmesini güçlendireceğini savunmuşlardır.

Ayrıca araştırmaya katılan İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin hepsi yerel tarihin eğitimde kullanılmasına ilişkin olumsuz görüş bildirmemiştir. Buradan yola çıkarak yerel tarihin Sosyal Bilgiler eğitiminde önemli bir yeri olduğu söylenebilir.

Görüldüğü gibi İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin hepsi yerel tarihin eğitimde kullanılmasına ilişkin olumlu görüş belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğu ise yerel tarihin eğitimde kullanılmasının öğrencide derse karşı ilgi oluşacağını ve öğrencinin dersi yaparak-yaşayarak öğreneceğini belirtmişlerdir.

İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin “Yerel Tarih Bilgilerinin Kullanılmasının Öğrenciye Sağlayacağı Yararlar Hakkında Ne Düşünüyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar.

İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretmenlerine görüşmede 5. soru olarak “Yerel tarih bilgilerinin kullanılmasının öğrenciye sağlayacağı yararlar hakkında ne düşünüyorsunuz?” sorusu yöneltilmiştir. Bu sorunun yanıtına ilişkin araştırmaya katılan İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretmenleri yerel tarihin derslerde kullanılmasının öğrenciye bazı yararlar sağlayacağını düşünmektedirler. Görüşme yapılan İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretmenleri öğrencide kalıcılık bakımından, kültür bakımından, bağlantı kurma bakımından, ve milli bilinç bakımından yararlar sağlayacağını düşünmektedir.

Yerel tarih ile ilgili bilgileri derste kullanmanın öğrencide daha kalıcı bilgiler oluşacağını savunan İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretmenlerinden K. 6, “*Kalıcı olur, evet kalıcı olur öğrenci daha böyle bir hissederek olayı yaşamış gibi olur yani. Bu şekilde bir gezilerle ya da ne bileyim, en azından hani müzelere gezilmesiyle desteklenmesi kesinlikle gereklidir.*” (st. 372-375) biçiminde görüş bildirmiştir. Bu görüşten de anlaşıldığı gibi araştırmaya katılan bazı öğretmenler yerel tarih ile ilgili bilgilerin derslerde kullanılmasının öğrencide daha kalıcı bilgiler oluşacağını savunmuşlardır.

Yerel tarih ile ilgili bilgileri derste kullanmanın öğrencide kültür anlamında bir bilgi oluşacağını savunan İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretmenlerinden K. 3, *“Bence yerel tarihin derslerde kullanılması gerekiyor. Çünkü öğrenci önce kendi çevresini bilmesi lazım, nerede yaşadığını bilmesi lazım, kendi çevresini öğrenerek daha geniş bir bilgiye sahip olabilir.”* (st. 223-225) biçiminde görüş bildirmiştir. K. 7 ise, *“Geçmişten gelen bir gelenek, kültürümüz var. Bunlar çok kaybolmak üzere. Bu derslerde kullanıldıkça, öğrencilere ödev verildikçe anlıyor ki herhalde düğünlerimiz böyleymiş, sünnetlerimiz böyleymiş, nezaketlerimiz böyleymiş, dilimizin eski kelimeleri şunlarmış deyip, daha çok işte bu konularda düzenlendirme yapıyoruz. Mesela yaşlılarla muhabbet-sohbet ortamlarda onlarla geçmişle ilgili, günümüzle ilgili kıyaslama yapıyoruz. Bu da tabii ki öğrenciyi hem geçmişe götürüyor, geçmişten getirdikleri bazı şeyleri güncel şeylerle harmanlayıp daha iyi öğrenme ortamı oluyor.”* (st. 438-445) biçiminde görüş bildirmiştir. Bu görüşlerden de anlaşıldığı gibi araştırmaya katılan bazı öğretmenler yerel tarih ile ilgili bilgileri derste kullanmanın öğrencide kültür anlamında bir bilgi oluşacağını savunmuşlardır. Derslerde gelenek ve kültürlerimizi kullandıkça, öğrencilerin bunlar hakkında bilgi sahibi olacağını dile getirmişlerdir.

Yerel tarih ile ilgili bilgileri derslerde kullanmanın öğrencinin yaparak-yaşayarak öğreneceğine yararı olacağını savunan İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretmenlerinden K. 9, *“Çünkü çocuğun gördüğü yerlerle ilgili yorum yapması çok daha kolay. Gezdiği gördüğü yerlerle ilgili anlatması çok daha kolay oluyor. Kabullenmesi, öğrenmesi, algılaması çok daha kolay oluyor.”* (st. 494-496) biçiminde görüş bildirmiştir. K. 10 ise, *“Çocuklar öncelikle kendi yaşadıkları şeyleri ve kendi görüşlerini öğrenirlerse, tarihle ilgili konuları daha iyi anlayabileceklerini düşünüyoruz.”* (st. 538-540) biçiminde görüş bildirmiştir. Bu görüşlerden de anlaşıldığı gibi araştırmaya katılan bazı öğretmenler yerel tarih ile ilgili bilgileri derste kullanmanın öğrencinin yaparak-yaşayarak öğrenmesine yararı olacağını savunmuşlardır. Ayrıca çocukların kendi yaşadıkları yerleri ve geçmişlerini öğrenmesinin, derslerde bu konuları öğrenmesini daha çok kolaylaştıracağını dile getirmişlerdir.

Yerel tarih ile ilgili bilgileri derslerde kullanmanın öğrencide milli bilinç oluşacağını savunan İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretmenlerinden K. 1, *“Aslında öğrencinin kendi tarihini bilmesi zaten gerekli. Hele bide kendi bölgesinde kendi*

yaşadığı çevredeki tarihi bilirse fevkaladenin fevkinde bi şey olur yani. Zaten tarihi öğrenmek kendi tarihi bilmek için zaten, Atatürk'te bu konuda demi çalışmalar yaptı; Türk Tarih Kurumunu bizzat kendisi kurarak demi tarihimizi öğrenmeyi amaçlamıştı." (st. 12-15) biçiminde görüş bildirmiştir. Bu görüşten de anlaşıldığı gibi araştırmaya katılan K. 1, yerel tarih ile ilgili bilgileri derste kullanmanın öğrencide milli bilinç oluşacağını savunmuştur. Ayrıca Atatürk'ün de kendi tarihimizi öğrenmek için Türk Tarih Kurumu'nu bizzat kendisinin kurduğundan da bahsetmiştir. K. 7, *"Milletlerin hafızası nedir? Tarihleridir, dilleridir, kültürleridir. Ya bunları kullanmamız lazım ki hafızamız tazelendikçe hani ne diyorduk; Türk çocuğu tarihini tanıdıkça kendinde daha çok güç kuvvet bulacaktır diyor Atatürk. Ya bunu hissettirmemiz lazım. Ya bu aşırı ırkçılığa da girmiyor, milliyetçiliğe de girmiyor. Aslında vatanseverliğe, milletseverliğe giriyor daha çok. Ben bu konuda yerel tarih derslerde daha ağırlıklı verilmesini düşünüyorum.*" (st. 423-428) biçiminde görüş bildirmiştir. Bu görüşten de anlaşıldığı gibi araştırmaya katılan K. 7, yerel tarih ile ilgili bilgileri derste kullanmanın öğrencide milli bilinç oluşacağını savunmuştur. Ayrıca K. 7, Atatürk'ün de dediği gibi Türk çocuğu tarihini tanıdıkça kendinde daha çok güç ve kuvvet bulacağını belirterek, yerel tarihin daha çok önem verilmesi gerektiğini dile getirmiştir. K. 12, *"Ya biliyorsunuz insanın en hassas damarı bir millet, bir de memleketir yani. Bunu anlatırsak çocuklarımıza memleketini daha çok benimser. Daha çok sahiplenir. Bu yüzden yerel tarihi anlatmak çok önemli benim için.*" (st. 605-607) biçiminde görüş bildirmiştir. Bu görüşten de anlaşıldığı gibi araştırmaya katılan K. 12, yerel tarih ile ilgili bilgileri derste kullanmanın öğrencide milli bilinç oluşacağını savunmuştur. İnsanın en hassas damarının bir millet, bir de memleket olduğunu ve bunu da çocuklarımıza anlatırsak, çocuklarımızın memleketini daha çok benimseyeceğini düşünmektedir. Bu yüzden yerel tarihi anlatmanın önemini vurgulamıştır. K. 13 ise, *"Öğrencilere verilen bilgiler sayesinde, kendi kentlerini sahip çıkacaklarını, kendi tarihi değerlerine sahip çıkacaklarını, oyunlarını yemeklerini, giysilerini, kültürlerini unutmayıp gelecek kuşaklara aktaracaklarını düşünüyorum yani.*" (st. 668-671) biçiminde görüş bildirmiştir. Bu görüşten de anlaşıldığı gibi araştırmaya katılan K. 13, yerel tarih ile ilgili bilgileri derste kullanmanın öğrencide milli bilinç oluşacağını savunmuştur. Ayrıca öğrencilere verilen bilgiler sayesinde öğrencilerin kendi tarihi değerlerini sahip çıkacağını ve kültürlerini unutmayıp gelecek kuşaklara aktaracaklarını düşünmektedir.

Ayrıca araştırmaya katılan İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin hepsi yerel tarihi derste kullanmanın yararı olacağını savunmuşlardır. Bunun aksini düşünen hiçbir öğretmen olmamıştır.

Görüldüğü gibi İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin yarıya yakını yerel tarihin derslerde kullanılmasının öğrencide milli bilinç oluşacağını belirtmişlerdir. Bu görüşleri sırasıyla kalıcılık, yaparak-yaşayarak öğrenme ve kültür takip etmiştir.

İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin “Yerel Tarih İle İlgili Bilgileri Derslerde Kullanırken (Tüm Aşamalarda) Herhangi Bir Sorun İle Karşılaşıyor Musunuz” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar.

İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretmenlerine görüşmede 6. soru olarak “Yerel tarih ile ilgili bilgileri derslerde kullanırken (tüm aşamalarda) herhangi bir sorun ile karşılaşıyor musunuz” sorusu yöneltilmiştir. Bu sorunun yanıtına ilişkin araştırmaya katılan İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin çoğunluğu yerel tarih ile ilgili bilgileri derslerde kullanırken birtakım sorunlarla karşılaştıklarını düşünmektedir. Görüşme yapılan İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretmenleri maddi sorunlar bakımından, müfredat bakımından, izin bakımından, hazır bulunuşluk bakımından, belge ve doküman eksikliği bakımından ve kişisel bilgi eksikliği bakımından sorunlar yaşadığını düşünmektedirler.

Yerel tarih ile ilgili bilgileri derslerde kullanırken maddi sorunlarla karşılaştıklarını belirten İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretmenlerinden K. 6, “*Yerel tarih araştırmalarıyla ilgili en önemli karşılaştığımız sorun maddi sorunlar bence. Çünkü hani bir gezi düzenlenecek olsa yani okulun imkanları kısıklı. Öğrencilerden para toplama durumu hani pek izin verilmiyor bu tür durumlara. O yüzden ben hani maddi konular bence en önceliklidir.*” (st. 376-379) biçiminde görüş bildirmiştir. K. 15 ise, “*Maalesef teknolojik imkan bakımından sıkıntı oluyor. Sınıflarımızda projeksiyonlarımızın olmaması veyahut da bilgisayarı çok güzel bir şekilde kullanamamamız. Bunun dışında görerek, yerinde ziyaret ederek öğrenmede maddi sıkıntılar yaşıyoruz.*” (st. 765-767) biçiminde görüş bildirmiştir. Bu görüşlerden de anlaşıldığı gibi araştırmaya katılan bazı öğretmenler yerel tarih ile ilgili bilgileri derslerde kullanırken birtakım maddi sorunlarla karşılaştıklarını dile getirmişlerdir.

Bazı öğretmenler sınıflarında projeksiyonlarının olmamasından ve bilgisayarlardan yeteri kadar verim alınamamasından yakınmaktadırlar. Ayrıca yerel tarih öğretiminde en önemli etkinlik olarak görülen gezi programlarının maddi sorunlar nedeniyle de aksaklığa uğradığını da dile getirmişlerdir.

Yerel tarih ile ilgili bilgileri derslerde kullanırken müfredatla ilgili sorunları dile getiren İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretmenlerinden K. 2, “*Müfredatta çok fazla yerel tarihe değinilmiyor. Mesela tarihi bir konu işlenirken çevrenizde de böyle tarihi binalar veya tarihi eserler var mı? Küçük bir cümle şeklinde veya küçük bir soru şeklinde geçiyor. Yerel tarih hakkında da çok fazla bilgi yok. Mesela yani bizim tarihimizde bir kopukluk yaşanmış, arşivler – özellikle Osmanlı Arşivleri- dil devriminden dolayı çok fazla incelenmiyor veya bilinmiyor.*” (st. 85-90) biçiminde görüş bildirmiştir. Bu görüşten de anlaşıldığı gibi araştırmaya katılan K. 2, yerel tarihin müfredatta çok fazla yer verilmediğine, sadece tarihi bir konu işlenirken çevrenizde de böyle tarihi binalar ve eserler var mıdır? şeklinde küçük bir cümle veya soru biçiminde geçtiğini vurgulamışlardır. Yine K. 2 müfredatla ilgili sorunları dile getirirken, “*Ayrıca tarih ya şöyle söyleyeyim Sosyal Bilgiler dersi üvey evlat muamelesi görüyor. Bir İngilizce dersine 4 saat ayırıyorsunuz. Yani sistemde çok büyük yanlışlıklar var. Sen tutuyorsun dördüncü sınıftan ta üniversiteye kadar İngilizce gösteriyorsun. Sosyal Bilgiler dersi yani insanın geçmişiyle bugününü yoğurması ve geleceğini oluşturması olan bir dersi çok az gösteriyorsun üç saat. Müfredatı da ben yetiştiremiyorum yani bu seneye kadar yetiştiremedim. Son anda son bir ayda bir hızlanıp çoğu şeyi atlayıp özet mözet şeklinde yetiştirdik. Ama bunun dışında yetişme olmuyor.*” (st. 115-122) biçiminde görüş bildirmiştir. Yine müfredatla ilgili soruları dile getiren K. 2, Sosyal Bilgiler dersine yeteri kadar süre ayrılmadığını dile getirmiştir. Sosyal Bilgiler ders saatini İngilizce dersi ders saati ile kıyaslayarak, Sosyal Bilgiler dersinin yeteri kadar önemsenmediğini ve bu konuda büyük yanlışlıkların olduğunu düşünmektedir. Çünkü katılımcı öğretmen Sosyal Bilgiler dersini insanın geçmişiyle bugününü yoğurup, geleceğini oluşturan bir ders olarak görmektedir. K. 7, “*Ders saatlerimizde yetersiz. Mesela Sosyal Bilgiler derslerini düşürüyorlar. Sık sık değiştiriyorlar. Mesela vatandaşlık derslerini kaldırdılar, ders içine yaydılar. Bunlarda sıkıntı tabii ki.*” (st. 453-455) biçiminde görüş bildirmiştir. Bu görüşten de anlaşıldığı gibi araştırmaya katılan K. 7, Sosyal Bilgiler ders saatinin yetersizliğinden bahsetmiştir. Sosyal Bilgiler ders saatinin sık

sık deđiřtiđinden ve dūřūrūldūđunden bahsetmiřtir. Hatta Vatandařlık dersinin ayrı bir ders olarak gōsterilmeyip, Sosyal Bilgiler dersi içine yayılmasının da bir sıkıntı olduđunu dūřünmektedir. K. 11, “*Sosyal Bilgilerin konularını hiçbir zaman yetiřtiremiyoruz. 3 saatlik ders hiçbir zaman yeterli olmuyor. Daha önce derslerimiz 4 saatti. 3 saat + 1 saatte Vatandařlık. Daha sonra Vatandařlık dersi ayrı verilmeye bařlandı. Bizim ders saatimiz eksildi. řu anda ben 6. sınıflara giriyorum sadece haftada 6 saat. O da zaten yeterli olmuyor.*” (st. 584-587) biçiminde gōrūř bildirmiřtir. Bu gōrūřten de anlařıldıđı gibi arařtırmaya katılan K. 11, Sosyal Bilgiler ders saatinin yetersiz olduđunu dūřünmektedir ve Sosyal Bilgiler ders konularını hiçbir zaman yetiřtiremediđini vurgulamıřtır. Bunun nedenini de Sosyal Bilgiler dersi içinde verilen Vatandařlık dersinin ayrılmasıyla Sosyal Bilgiler ders saatinin dūřmesini gōstermektedir. K. 14, “*Sosyal Bilgiler ders saatleri de yeterli deđil. Ders saati yeterli olsa yōntem ve teknik bakımından o gezileri daha iyi yapabiliriz, daha uzun sūreli yapabiliriz.*” (st. 718-720) biçiminde gōrūř bildirmiřtir. Bu gōrūřten de anlařıldıđı gibi arařtırmaya katılan K. 14, Sosyal Bilgiler ders saatini yetersiz bulmaktadır. Bunun sonucunda da yerel tarih ile ilgili gezileri tam anlamıyla yapmalarını engellediđini belirtmiřtir. Sosyal Bilgiler ders saati yeteri kadar olursa yerel tarihle ilgili gezileri daha uzun sūreli yapabileceklerini savunmuřtur. K. 15 ise, “*Ders saati ile de ilgili sıkıntımız var. Ders saatimizin sūresi çok az. Mūfredatta, kitapta deđiřiklik yok ancak ders saatinin azalması dersin iřleyiřini aksatıyor.*” (st. 773-775) biçiminde gōrūř bildirmiřtir. Bu gōrūřten de anlařıldıđı gibi arařtırmaya katılan K. 15’de, Sosyal Bilgiler ders saatinin yeteri kadar olmamasından yakınmaktadır. Sosyal Bilgiler ders saatinin dersin iřleyiřini de aksattıđını da vurgulamıřtır.

Yerel tarih ile ilgili bilgileri derslerde kullanırken izinle ilgili sorunları dile getiren İlkōđretim Sosyal Bilgiler đretmenlerinden K. 7, “*zellikle resmi prosedūrle ilgili bir sıkıntı yaşıyoruz. Bir gezi izni almak için yaklaşık bir ay sūrüyor. Daha önce başvurmamız lazım. Bununda planlaması yapılırken ekstralar çıkıyor, aksıyor. Bu bizim için sıkıntı.*” (st. 446-448) biçiminde gōrūř bildirmiştir. K. 12 ise, “*Pat diye hemen gezimiz olmuyor. Belki biliyorsunuzdur. İlk önce biz ilçeye yazıyoruz, ordan bir olur alınıyor. Öđrencilere veli dilekçesi veriyoruz iřte, izin dilekçesi. Onlar dolduruyor getiriyor. Ya bir geziye çıkmak demek on gūn gibi hazırlık demek bizim için. Bōyle bir būrokratik ağırlık var yani.*” (st. 618-621)

biçiminde görüş bildirmiştir. Bu görüşlerden de anlaşıldığı gibi araştırmaya katılan bazı öğretmenler yerel tarih ile ilgili bilgileri derslerde kullanırken izin ile ilgili birtakım sorunlar yaşadıklarını dile getirmişlerdir. Yerel tarih ile ilgili yapılacak bir gezi izni için yaklaşık bir ay gibi uzun bir süre beklediklerini bu konuda sıkıntı yaşadıklarını belirtmişlerdir.

Yerel tarih ile ilgili bilgileri derslerde kullanırken hazır bulunuşluk ile ilgili sorunları dile getiren İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretmenlerinden K. 3, *“Öğrenciler arkeoloji müzesine gittiği zaman çok eski tarihle günümüz tarihi arasında bağlantı kurmakta zorluk çekiyorlar.”* (st. 237-238) biçiminde görüş bildirmişlerdir. K. 5 ise, *“Öğrencilerde en büyük yaşadığımız sorunlardan bir tanesi de bu hazır bulunuşlukları. Yani hala eski sistem gereği öğretmen her şeyi anlatacak mantığıyla öğrenciler yaklaştığı için hazır bulunuşlukları yetersiz olduğunu söyleyebiliriz.”* (st. 344-346) biçiminde görüş bildirmiştir. Bu görüşlerden de anlaşıldığı gibi araştırmaya katılan bazı öğretmenler yerel tarih ile ilgili bilgileri derslerde kullanırken öğrencilerin hazır bulunuşluk ile ilgili sorunları dile getirmişlerdir. Öğrencilerin çok eski ile günümüz tarihi arasında bağlantı kurmakta zorluk çektiklerini ve öğrencilerin hala eski sistem gereği öğretmen her şeyi anlatacak mantığıyla yaklaştıkları için öğrencilerin hazır bulunuşluklarının yetersiz olduğunu belirtmişlerdir.

Yerel tarih ile ilgili bilgileri derslerde kullanırken belge ve doküman eksikliklerini dile getiren İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretmenlerinden K. 2, *“Mesela tarihi bir cami varsa, bir hamam, bir köprü... bunların gezilip görülmesi, orda o tarihi köprünün veya caminin ne zamandan kaldığı, niçin yapıldığı, işte tadilat gördüyse bunların anlatılması lazım. Ama bunu da yapacak tarih öğretmenlerinin elinde bir doküman olması lazım. Yani daha önceden araştırılması lazım. Yani dilinde olan sonradan uydurma şekilde veya halkın türetmesiyle oluşmuş bilgilerle de bu tarih verilemez.”* (st. 130-135) biçiminde görüş bildirmiştir. Bu görüşten de anlaşıldığı gibi araştırmaya katılan bazı öğretmenler yerel tarih ile ilgili bilgileri derslerde kullanırken belge ve doküman eksikliklerini dile getirmişlerdir. Tarihi bir cami, hamam veya köprü varsa buraların gezilip görülmesi ve bunların derslerde anlatılmasının gerekliliği vurgulanmıştır. Sonradan uydurma, halkın türetmesiyle oluşturulmuş bilgilerle tarihin verilemeyeceğini ve yerel tarihte belge ve dokümanın öneminden bahsedilmiştir.

Yerel tarih ile ilgili bilgileri derslerde kullanırken konu ile ilgili bilgi eksikliklerini dile getiren İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretmenlerinden K. 5, “*Tarihi yerler hakkında bilgiler bizim de eksik. Bizim de bilgilerimiz eksik olduğu için öğrencilere bunu anlatmakta birtakım sorunlar yaşıyoruz.*” (st. 338-339) biçiminde görüş bildirmiştir. K. 8 ise, “*Genelde yerel tarih konusunda öğrencilerin ve bizlerin az bilgiye sahip olduğumuzu düşünüyorum.*” (st. 457-458) biçiminde görüş bildirmiştir. Bu görüşlerden de anlaşıldığı gibi araştırmaya katılan öğretmenlerden bazı öğretmenler yerel tarih ile ilgili bilgileri derslerde kullanırken öğretmenlerin konu ile ilgili bilgi eksikliklerinin olduğunu dile getirmişlerdir.

Ayrıca araştırmaya katılan İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin hepsi yerel tarihi derslerde kullanırken birtakım sorunlarla karşılaştıklarını belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan hiçbir öğretmen yerel tarihi derslerde kullanırken herhangi bir sorunla karşılaşmıyorum diye cevap vermemiştir.

Görüldüğü gibi İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretmenleri yerel tarih ile ilgili bilgileri derslerde kullanırken en fazla müfredat ile ilgili sorun yaşadıklarını belirtmişlerdir. Bu sorunu sırasıyla maddi sorunlar, izin ve belge-doküman eksikliği, hazır bulunuşluk ve kişisel bilgi eksikliği takip etmiştir.

5. SONUÇLAR VE ÖNERİLER

5.1 SONUÇLAR

Değişen ve gelişen Sosyal Bilgiler dersi müfredatıyla öğrenciler artık araştırmacı ve sorgulayıcı bir nitelik kazanmışlardır. Sosyal Bilgiler öğretmenleri ise geleneksel ders işleme metotlarını terk ederek, öğrencilerin derste daha aktif bir rol oynamalarına olanak sağlamışlardır. Böylece öğretmenlerin değil de, öğrenci ve etkinliklerin merkezde olduğu bir anlayış oluşmuştur.

Bu yüksek lisans tez çalışması ile yerel tarihin ne olduğu, amaçlarının neler olduğu, Sosyal Bilgiler müfredatında ne kadar yer aldığı, faydalarının ve sınırlılıklarının neler olduğu, kaynaklarının neler olduğu belirtilmiştir. Ayrıca bu çalışma ile İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin yerel tarih hakkındaki düşünce ve görüşleri, derslerde yerel tarihe ilişkin bilgileri kullanıp kullanmaması, kullanıyor iseler hangi yöntem-teknik-etkinlikleri kullandıkları, yerel tarihin eğitimde kullanılmasına dair görüşleri, öğrenciye sağlayacağı yararlar hakkındaki düşünceleri ve son olarak da yerel tarih ile ilgili bilgileri derslerde kullanırken herhangi bir sorun ile karşılaşılması hakkındaki düşünce ve görüşleri ortaya konmuştur.

İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretmenlerine yöneltilen “Yerel tarih hakkındaki düşünce ve görüşleriniz nelerdir?” sorusuna araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğu yerel tarihin önemli ve gerekli olduğunu belirtmiştir. Fakat araştırmaya katılan bazı öğretmenler ise Sosyal Bilgiler müfredatında yerel tarihin yeteri kadar bulmadığını da dile getirmişlerdir.

“Derslerinizde yerel tarihi kullanıyor musunuz?” sorusuna araştırmaya katılan öğretmenlerinin çoğu kullandıklarını belirtmişlerdir. Ancak az da olsa birkaç öğretmen derslerinde yerel tarihi kullanamadıklarını dile getirmiştir. Bunların nedenleri ise müfredat, belge ve doküman eksikliği ile öğretmenlerin yeteri kadar yerel tarih hakkında bilgi sahibi olmamaları olarak tespit edilmiştir.

İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretmenlerine yöneltilen “Yerel tarih öğretiminde kullanılabilir yöntem, teknik ve etkinlikler hakkındaki görüşleriniz nelerdir?” sorusuna araştırmaya katılan öğretmenlerin hepsi birçok yöntem, teknik ve

etkinlikler söylemişlerdir. Genel itibariyle en fazla gezi-gözlem tekniği söylenmiştir. Bunu sırasıyla teknolojiyi kullanma, yakından-uzağa, sözlü (hikâyeci) tarih, ev ödevi/araştırma-inceleme/proje-performans takip etmiştir. En az söylenenler ise düz anlatım ve soru-cevaptır.

“Yerel tarihin eğitimde kullanılmasına ilişkin görüşleriniz nelerdir?” sorusuna araştırmaya katılan öğretmenlerden bazıları öğrencide merak, motivasyon ve ilginin artacağı yönünde görüş bildirmişlerdir.

İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretmenlerine yöneltilen “Yerel tarih bilgilerinin kullanılmasının öğrenciye sağlayacağı yararlar hakkında ne düşünüyorsunuz?” sorusuna araştırmaya katılan öğretmenler çeşitli görüşler bildirmişlerdir. Bunlar öğrencide kalıcı bilgiyi sağlama, öğrencide kültür oluşturma ve öğrencide milli bilinci güçlendirme şeklinde dile getirilmiştir.

“Yerel tarih ile ilgili bilgileri derslerde kullanırken herhangi bir sorun ile karşılaşılıyor musunuz?” sorusuna araştırmaya katılan öğretmenler farklı birçok sorunu dile getirmişlerdir. Genel itibariyle en fazla öğretmenler müfredattan yakınmışlardır. Bunu sırasıyla maddi sorunlar, izin, belge ve doküman eksikliği takip etmiştir. En az dile getirilenler ise öğretmen bilgi eksiklikleri ve öğrencilerinin hazır bulunuşluklarıdır.

5.2. ÖNERİLER

Bu bulgular ışığında şu önerilerde bulunulabilir:

1. Öncelikle yerel tarih konuları Sosyal Bilgiler dersi içerisinde daha fazla yer verilebilir.
2. Derslerde işlenen konuların öğrencilerin zihinlerinde somutlaşmasını sağlayacak geziler düzenlenerek konuların kalıcılığı sağlanabilir.
3. Öğrenciler yakın tarihe daha fazla ilgi duydukları için, yaşadıkları ilçe, köy, mahalle, bir yapı veya mekânları araştırıp inceleyebilir, sözlü (hikâyeci) tarih yöntemini kullanarak da bilgiler edinebilirler.

4. Derslerde görselliğin kullanılması öğrenmeyi kolaylaştıracağından teknolojik imkânlardan daha çok yararlanılabilir ve öğrenciler müzelere götürülebilir.
5. Yerel tarih için gezi planlaması yapılırken Milli Eğitim Müdürlüğü'nden çıkacak izin daha hızlı yürütülmesi sağlanabilir.
6. İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretmenlerine yerel tarih konusunda ve bu konuda ne tür aktivitelerin yapılabileceklerini göstermeye yönelik uzman kişiler tarafından hizmet içi eğitim ve seminerler verilebilir.

KAYNAKÇA

Akbaş, O. (2009), “İlköğretim Okullarında Görevli Branş Öğretmenlerinin Değer Öğretimim Yaparken Kullandıkları Etkinlikler: 2004 ve 2007 Yıllarına İlişkin Bir Karşılaştırma”, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 17, (2), 403-414.

Akdağ, H. (2009), “İlköğretim 6. ve 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Öğretim Programının Öğrenci Görüşmelerine Göre Değerlendirilmesi”, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (21), 1-14.

Akınoğlu, O. (2004), “Yapılandırmacı Öğrenme ve Coğrafya Öğretimi”, *Marmara Coğrafya Dergisi*, (10), 73-94.

Aktekin, S. (2001), Bulunduğu Eser: *Yerel Tarihçilik, Kent, Sivil Girişim Yerel Tarih Grupları Deneyimi*, (Ed. Çelebi, F.), İstanbul: Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, 186-213.

Aktekin, S. (2010), “Ortaöğretim Tarih Eğitiminde Yerel Tarihin Yeri Ve Önemi”, *Çanakkale: Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 86-105.

Arslan, A. ve Demirel, Ö. (2007), “İlköğretim 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Yeni Öğretim Programlarının Değerlendirilmesi”, *Milli Eğitim*, (175).

Aslan, E. (2000). *Yerel Tarihin Tanımı, Gelişimi ve Değeri, Tarih Yazımında Yeni Yaklaşımlar: Küreselleşme ve Yerelleşme*, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, İstanbul.

Atauz, A. (2001), Yerel Tarih Çalışmalarının Kentlerin Bugünleri ve Gelecekleri İle İlişkilendirilmesi, Bulunduğu Eser: *Yerel Tarihçilik, Kent, Sivil Girişim Yerel Tarih Grupları Deneyimi*, (Ed. Çelebi, F.), İstanbul: Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, 104-132.

Avcı Akçalı, A. (2007), “*Yerel Tarih ve Tarih Eğitimine Katkısı*”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Tarih Eğitimi Ana Bilim Dalı Tarih Öğretmenliği Programı, İzmir.

Belge, M. (2001), Yerel Tarih Çalışmalarının Kentlerin Bugünleri ve Gelecekleri İle İlişkilendirilmesi, Bulunduğu Eser: *Yerel Tarihçilik, Kent, Sivil Girişim Yerel Tarih*

Grupları Deneyimi, (Ed. Çelebi, F.), İstanbul: Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, 104-132.

Counce, S. (2001), *Sözlü Tarih ve Yerel Tarihçi*, Bilmez, B. C. ve Yalçinkaya, A. (çev.), 1. Baskı, İstanbul: Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı Yayını.

Çapa, M. (2002), “*Cumhuriyetin İlk Yıllarında Tarih Öğretimi*”, Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Tarihi, (29-30), 39-55.

Çelebi, F. (2001) Kent-Sivil Girişim-Yerel Tarih Ekseninde Yerel Tarih Grupları Projesi, Bulunduğu Eser: *Yerel Tarihçilik, Kent, Sivil Girişim Yerel Tarih Grupları Deneyimi*, (Ed. Çelebi, F.), İstanbul: Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, 4-10.

Danacıoğlu, E. (2001), *Yerel Tarih Çalışmalarında Kaynak Kullanımı*, Bulunduğu Eser: *Yerel Tarihçilik, Kent, Sivil Girişim Yerel Tarih Grupları Deneyimi*, (Ed. Çelebi, F.), İstanbul: Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, 172-179.

Danacıoğlu, E. (2012), *Geçmişin İzleri, Yanı Başımızdaki Tarih İçin Bir Klavuz*, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul.

Demircioğlu, İ. H. (2005), “*Tarih Öğretiminde Öğrenci Merkezli Yaklaşımlar*”, Anı Yayıncılık, Ankara.

Duman, B. ve İkiel, C. (2002), “*Yapıcı Öğrenme Kuramına Göre Sosyal Bilgiler Öğretimi*”, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (2), 245-262.

Erten, İ. (2001), *Yerel Tarih Çalışmalarının Kentlerin Bugünleri ve Gelecekleri İle İlişkilendirilmesi*, Bulunduğu Eser: *Yerel Tarihçilik, Kent, Sivil Girişim Yerel Tarih Grupları Deneyimi*, (Ed. Çelebi, F.), İstanbul: Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, 104-132.

Eyriçe, N. (2005), *Tarih Eğitiminde Yerellik: 1922-1950 Döneminde Menemen Kazası*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Geçit, Y. (2010), “*Sosyal Bilgiler Eğitimi ‘Öğretim Programları Konulu Çalışmalar’ Üzerine Bir Araştırma*”, *9. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu*, 50-55.

Göç, N. (2008), *Yerel Tarih Konularının Sosyal Bilgiler Dersinde Uygulanması: Karşılaşılan Güçlükler ve Çözüm Önerileri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tokat.

Işık, H. (2008), “İlköğretimde Tarih Konularının Yerel Tarih İle İlişkilendirilmesinin Öğrenci Başarısına Etkisi”, Ankara: *Uluslararası Sosyal Araştırma Dergisi*.

İsyasoğlu, A. (2001), Yerel Tarih Gruplarıyla Tanışırken: Konular, Sorular, Bulunduğu Eser: *Yerel Tarihçilik, Kent, Sivil Girişim Yerel Tarih Grupları Deneyimi*, (Ed. Çelebi, F.), İstanbul: Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, 37-42.

Kan, Ç. (2006), “Etkili Sosyal Bilgiler Öğretimi Arayışı”, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, (2), 537-544.

Kan, Ç. (2009), “Sosyal Bilgiler Eğitiminde Küresel Vatandaşlık”, *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (26,) 25-30.

Kitchen, R. (2001), Yerel Tarih Grupları Deneyimine Katkılar, Bulunduğu Eser: *Yerel Tarihçilik, Kent, Sivil Girişim Yerel Tarih Grupları Deneyimi*, (Ed. Çelebi, F.), İstanbul: Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, 147-156.

Konca, M. (2001), Tarih Dostu Yapılanması, Bulunduğu Eser: *Yerel Tarihçilik, Kent, Sivil Girişim Yerel Tarih Grupları Deneyimi*, (Ed. Çelebi, F.), İstanbul: Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, 72-75.

Kurtdede Fidan, N. (2009), “Öğretmen Adaylarının Değer Öğretimine İlişkin Görüşleri”, *Kuramsal Eğitimbilim*, (2), 1-18.

Martal, A. (2000). *Yerel Tarih Yazımında Kaynak Kullanımına İlişkin Sorunlar, Tarih Yazımında Yeni Yaklaşımlar: Küreselleşme ve Yerelleşme*, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, İstanbul.

Mattalucci, C. (2000). *Misyonerlerin Yöntemleri ve Yerel Tarih Yazımı, Tarih Yazımında Yeni Yaklaşımlar: Küreselleşme ve Yerelleşme*, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, İstanbul.

Metin Taş, A. (2004) “Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Eğitimi Program Standartlarının Belirlenmesi”, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 37, (1), 28-54.

Mısırlıoğlu, İ. (2001), Yerel Tarih Grupları ve Kültür Turları, Bulunduğu Eser: *Yerel Tarihçilik, Kent, Sivil Girişim Yerel Tarih Grupları Deneyimi*, (Ed. Çelebi, F.), İstanbul: Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, 75-80.

Milli Eğitim Bakanlığı (2011), İlköğretim Sosyal Bilgiler 6. Sınıf Ders Kitabı (Ed. Akyüz, Ö.), Ankara: Tuna Matbaacılık A.Ş.

Milli Eğitim Bakanlığı (2011), İlköğretim Sosyal Bilgiler 7. Sınıf Ders Kitabı (Ed. Ülker, E.), Ankara: Anıttepe Yayıncılık.

Milli Eğitim Bakanlığı (2011), T.C. inkılap Tarihi ve Atatürkçülük 8. Sınıf Ders Kitabı (Ed. Saray, M.), Ankara: MEB. Devlet Kitapları.

Neumann, C.K. (2001), Yerel Tarih Çalışmalarının Kentlerin Bugünleri ve Gelecekleri İle İlişkilendirilmesi, Bulunduğu Eser: *Yerel Tarihçilik, Kent, Sivil Girişim Yerel Tarih Grupları Deneyimi*, (Ed. Çelebi, F.), İstanbul: Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, 104-132.

Örten, H. (2008), *Yerel Tarih Konularının Sosyal Bilgiler Üniteleri İle İlişkilendirilmesine Yönelik Bir Çalışma*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tokat.

Özbaran, S. (2005). *Tarih, Tarihçi ve Toplum*, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul.

Öztürk, M. (2001), Yerel Tarih Çalışmalarının Kentlerin Bugünleri ve Gelecekleri İle İlişkilendirilmesi, Bulunduğu Eser: *Yerel Tarihçilik, Kent, Sivil Girişim Yerel Tarih Grupları Deneyimi*, (Ed. Çelebi, F.), İstanbul: Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, 186-213.

Öztürk, S. (2008), “Türkiye’de Sözlü Tarihten İletişim Araştırmalarında Yararlanma Üzerine Notlar”, *Milli Folklor*, (87), 13-26.

Öztürk, C. (2009), *Sosyal Bilgiler Öğretimi Demokratik Vatandaşlık Eğitimi*, 1. Baskı, Ankara: PegemA.

Parmaksız, Ş. ve Yanpar Şahin, T. (2004), “Aktif Öğrenme Yaklaşımlarının Sosyal Bilgiler Öğretiminde Kullanılabilirliği”, *XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı*.

Sevindik, T. (2010), *Özel Öğretim Yöntemleri Ders Notları*.

Silier, O. (2000), *Avrupa'da ve Türkiye'de Son On Yillarda Tarih Eğitimi ve Ders Kitaplarının İyileştirilmesi Çabaları, Tarih Öğretiminin Yeniden Yapılandırılması*, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, İstanbul.

Silier, O. (2001), Yerel Tarih Çalışmalarının Kentlerin Bugünleri ve Gelecekleri İle İlişkilendirilmesi, Bulunduğu Eser: *Yerel Tarihçilik, Kent, Sivil Girişim Yerel Tarih Grupları Deneyimi*, (Ed. Çelebi, F.), İstanbul: Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, 1-4.

Silier, O. (2001), Yerel Tarih Gruplarının Sürdürülebilirliği ve Gelişme Olanakları, Bulunduğu Eser: *Yerel Tarihçilik, Kent, Sivil Girişim Yerel Tarih Grupları Deneyimi*, (Ed. Çelebi, F.), İstanbul: Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, 1-4.

Somel, Ş. A. (1998), "Yerel Tarih ve Tarihte Yerellik", *Yerel Tarih Dergisi*, s.6, İstanbul: Tarih Vakfı Yayınları.

Şahbudak Taş, E. (2001), Yerel Tarih Çalışmalarına Gençlerin Katılımı ve Tarih Eğitimi, Bulunduğu Eser: *Yerel Tarihçilik, Kent, Sivil Girişim Yerel Tarih Grupları Deneyimi*, (Ed. Çelebi, F.), İstanbul: Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, 186-213.

Taşkaya, S. M. ve Bal, T. (2009), "Sınıf Öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler Öğretim Yöntemlerine İlişkin Görüşleri", *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, (27), 173-185.

Tekeli, İ. (2001), Yerel Tarih Çalışmalarına Gençlerin Katılımı ve Tarih Eğitimi, Bulunduğu Eser: *Yerel Tarihçilik, Kent, Sivil Girişim Yerel Tarih Grupları Deneyimi*, (Ed. Çelebi, F.), İstanbul: Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, 186-213.

Tunç Şahin, C. (2011), "Yerel Tarih Uygulamalarının Başarıya ve Öğrenci Ürünlerine Etkisi", *Uluslararası Sosyal Araştırma Dergisi*, (16), 453-462.

Türer, A. (2011), *Türk Eğitim Tarihi*, Detay Yayıncılık, Ankara

Ulusoy, K. Ve Gülüm, K. (2009), "Sosyal Bilgiler Dersinde Tarih ve Coğrafya Konuları İşlenirken Öğretmenlerin Materyal Kullanma Durumları", *Ahi Evren Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (2), 85-89.

Üçüncü, K. (2004), “*Tarih Bağlamında Edebi Bir Metin Olarak Otman Baba Vilayetnamesi*”, Ahmet Yesevi Üniversitesi Mütevelli Heyet Başkanlığı, Bilig, (28), 1-28.

Yaşar, Ş. ve Gültekin, M. (2009) “Sosyal Bilgiler Öğretiminde Araç-Gereç Kullanımı”, Öztürk, C. (ed.) Sosyal Bilgiler Öğretimi Demokratik Vatandaşlık Eğitimi, 1. Baskı, Ankara: PegemA.

Yenilmez, K. ve Kakmacı, Ö. (2008), “İlköğretim Yedinci Sınıf Öğrencilerinin Matematikteki Hazır bulunuşluk Düzeyi”, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 16, (2), 529-542.

Yeşil, R. (2009) “Sosyal Bilgiler Aday Öğretmenlerinin Sınıf İçi Öğretim Yeterlilikleri”, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7, (2), 327-352.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006), “*Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*”, Seçkin Yayıncılık, Ankara.

Yıldız, Ö. (2003), “Türkiye’de Tarih Öğretiminin Sorunları ve Çağdaş Çözüm Önerileri”, *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (15), 181-190.

Yılmaz, K. (2009) “Lisans Düzeyinde Sosyal Bilgiler Eğitiminde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri: Öğretmen Adaylarının Görüşleri”, *On Dokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31-53.

Yurdakul, B. (2008), “Yapılandırmacı Öğrenme Yaklaşımının Sosyal-Bilişsel Bağlamda Bilgiyi Oluşturmaya Katkısı”, *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11, (20), 39-67.

EKLER

MÜLAKAT FORMU

Uşak Üniversitesi Sosyal Bilgiler Öğretmenliği 104007005 numaralı tezli yüksek lisans öğrencisiyim. Tez konum İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin ders içi Yerel Tarih konusundaki faaliyetlerini Uşak ili örnekleminde incelemektir. Bu araştırmamda bana vereceğiniz desteklerden dolayı şimdiden sizlere teşekkür ederim.

Mehmet ORAN

Yaşınız: Mezun olduğunuz bölüm:

Cinsiyetiniz: Meslek tecrübeniz (yıl):

MÜLAKAT SORULARI

1. Yerel Tarih hakkında düşünce ve görüşleriniz nelerdir?
2. Derslerinizde Yerel Tarihe ilişkin bilgileri kullanıyor musunuz? Gerekçeleriyle açıklar mısınız?
3. Yerel Tarih öğretiminde kullanılabilir yöntem, teknik ve etkinlikler hakkındaki görüşleriniz nelerdir?
4. Yerel Tarihin eğitimde kullanılmasına ilişkin görüşleriniz nelerdir? Gerekçeleriyle....
5. Yerel Tarih bilgilerinin derslerde kullanılmasının öğrenciye sağlayacağı yararlar hakkında ne düşünüyorsunuz?
6. Yerel Tarih ile ilgili bilgileri derslerde kullanırken (tüm aşamalarında) herhangi bir sorun ile karşılaşılıyor musunuz?

T.C.
UŞAK VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : B.08.4.MEM.0.64.20.02-605/
Konu : MEM'e bağlı Kurumlarda
Araştırma İzni

04.04.2012 03956

UŞAK ÜNİVERSİTESİ
(Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne)
UŞAK

İLGİ: a) Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünün 07.03.2012 tarih ve B.08.0.YET.00.20.00.0/3616 sayılı yazısı. (2012/13 sayılı Genelge)
b) Uşak Üniversitesi'nin B.30.2.UŞK.0.41.00.00-605-01/181 sayı 27/03/2012 tarihli yazısı.

İlgi (b) dilekçeyle Müdürlüğümüze bağlı kurumlarda araştırma yapmak istenmektedir.

İlimiz Merkez İlçedeki 39 okulda yapılacak mülakat ve araştırma uygulamasıyla ilgili mülakat formu yazımız ekinde gönderilmiş olup, ilgi (a) Genelge gereğince değerlendirmesi yapılarak uygulanması uygun görülmüştür.

Bilgi ve gereğini arz ederim.

Ömer BULUT
İl Millî Eğitim Müdürü

Eki : 1- Mülakat Formu (1 sayfa)
2- Okul Listesi (2 sayfa)

N O	ADI-SOYADI	ÜNVANI	ARAŞTIRMA KONUSU	MÜRACAAT TARİH VE SAYISI
1	Mehmet ORAN	İlköğretim Ana Bilim Dalı Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Öğrencisi	"İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Ders İçi Yerel Tarih Konusundaki Faaliyetleri (Uşak İli Örneği)"	29.03.2012 / 5504

İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ
Enstitü Sokakı 64100 - UŞAK
Tel : 0 276 2233990
Faks : 0 276 2233989

İrtibat : İstatistik-Arge
Tel : 0 276 2233993
Faks : 0 276 2273935
e-posta : istatistik64@meb.gov.tr

Ayrıntılı Bilgi İçin Şef: Olcay DERÇİ
Elektronik Ağı: <http://usak.meb.gov.tr>

usakmem@meb.gov.tr

